

STRATEGIA ROZWOJU
GMINY ŻÓRAWINA na lata
2015-2020

SPIS TREŚCI

Spis treści.....	2
Wstęp	4
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY Żórawina	4
1.1. POŁOŻENIE I OTOCZENIE	4
1.2. Stan zagospodarowania	7
1.3. Rynek nieruchomości	8
1.4. Zasoby naturalne	9
1.4. Gleby.....	9
1.5. Wody	10
1.6. Lasy.....	11
1.7. Surowce naturalne	12
1.8. Odnawialne źródła energii	12
1.9. Ocena stanu środowiska.....	13
2. Procesy demograficzne	15
3. Infrastruktura społeczna	20
3.1. Edukacja.....	20
3.2. Kultura i sztuka	23
3.3. Sport i rekreacja	26
3.4. Bezpieczeństwo publiczne.....	27
3.5. Ochrona zdrowia	29
3.6. Pomoc społeczna	30
3.7. Społeczeństwo obywatelskie.....	31
3.8. Innowacyjność społeczności informacyjnej/ internetowej	32
3.9. powiązania zewnętrzne i międzygminne	32
3.10. Organizacje pozarządowe.....	32
4. Sytuacja gospodarcza	34
4.1. Podmioty gospodarcze i otoczenie biznesu	34
4.2. Rolnictwo	36
4.3. Turystyka	37
4.4. Rynek pracy i bezrobocie.....	38
5. Infrastruktura techniczna	40
5.1. Mieszkalnictwo	40
5.2. Sieć komunikacyjna	41
5.3. Sieć wodociągowa, kanalizacyjna, energetyczna, gazowa, ciepłownicza	43
5.4. Gospodarka odpadami	45
5.5. Sieć telefoniczna i internetowa	46
6. Analiza wskaźnikowa	47
7. Analiza SWOT	50
8. PLANOWANIE STRATEGICZNE	52
9. WIZJA I MISJA ROZWOJU GMINY ŻÓRAWINA	54
10. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	55
I. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY	56
II. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I STABILNEGO RYNKU PRACY	58
III. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO, ZDROWOTNEGO I PUBLICZNEGO	61
IV. CEL STRATEGICZNY: PODNIESIENIE POZIOMU EDUKACJI	64

V. CEL STRATEGICZNY: POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI GMINY	67
VI. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ AKTYWNOŚCI SPOŁECZNOŚCI GMINNEJ	76
11. INWESTYCJE DEDYKOWANE PROW 2014-2020 I INNYCH WSPIERAJĄCYCH OBSZARY WIEJSKIE....	80
12. FINANSOWANIE.....	90
13. SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	91
14. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII GMINY ŻÓRAWINA NA LATA 2015- 2020	98
15. ZAKOŃCZENIE	100
Spis map	101
Spis tabel	101
Spis wykresów	102

WSTĘP

Poniższe informacje stanowiły podstawę do analizy oraz wyciągnięcia wniosków, które pozwoliły na określenie mocnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń znajdujących się w jej otoczeniu (analiza SWOT). Następnie na tej podstawie wyznaczono cele i zadania strategiczne. Przeprowadzenie analizy służyło również inwentaryzacji stanu gminy, dzięki czemu można ocenić zasoby jednostki oraz określić potrzeby inwestycyjne na przyszłe lata. Niezbędne dane statystyczne wykorzystane do opracowania analizy społeczno-gospodarczej pochodzą z Banku Danych Lokalnych prowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny oraz z informacji przekazanych przez Urząd Gminy i jednostki organizacyjne. Posłużono się również aktualnymi informacjami znajdującymi się na stronie internetowej i BIP gminy oraz wielu innych zawierających dane dotyczące gminy Żórawina.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY ŻÓRAWINA

1.1. POŁOŻENIE I OTOCZENIE

Gmina Żórawina jest jedną z 9 jednostek samorządowych wchodzących w skład powiatu wrocławskiego i jedną ze 169 gmin województwa dolnośląskiego.

Powierzchnia gminy wynosi 120 km², co stanowi 10,7% powierzchni powiatu wrocławskiego, 0,6% powierzchni województwa dolnośląskiego i 0,04% powierzchni Polski.

Tabela 1. Powierzchnia geodezyjna (stan na rok 2013)

Wyszczególnienie	gmina Żórawina	pow. wrocławski	woj. dolnośląskie	Polska
powierzchnia [km ²]	120	1 118	19 947	312 679

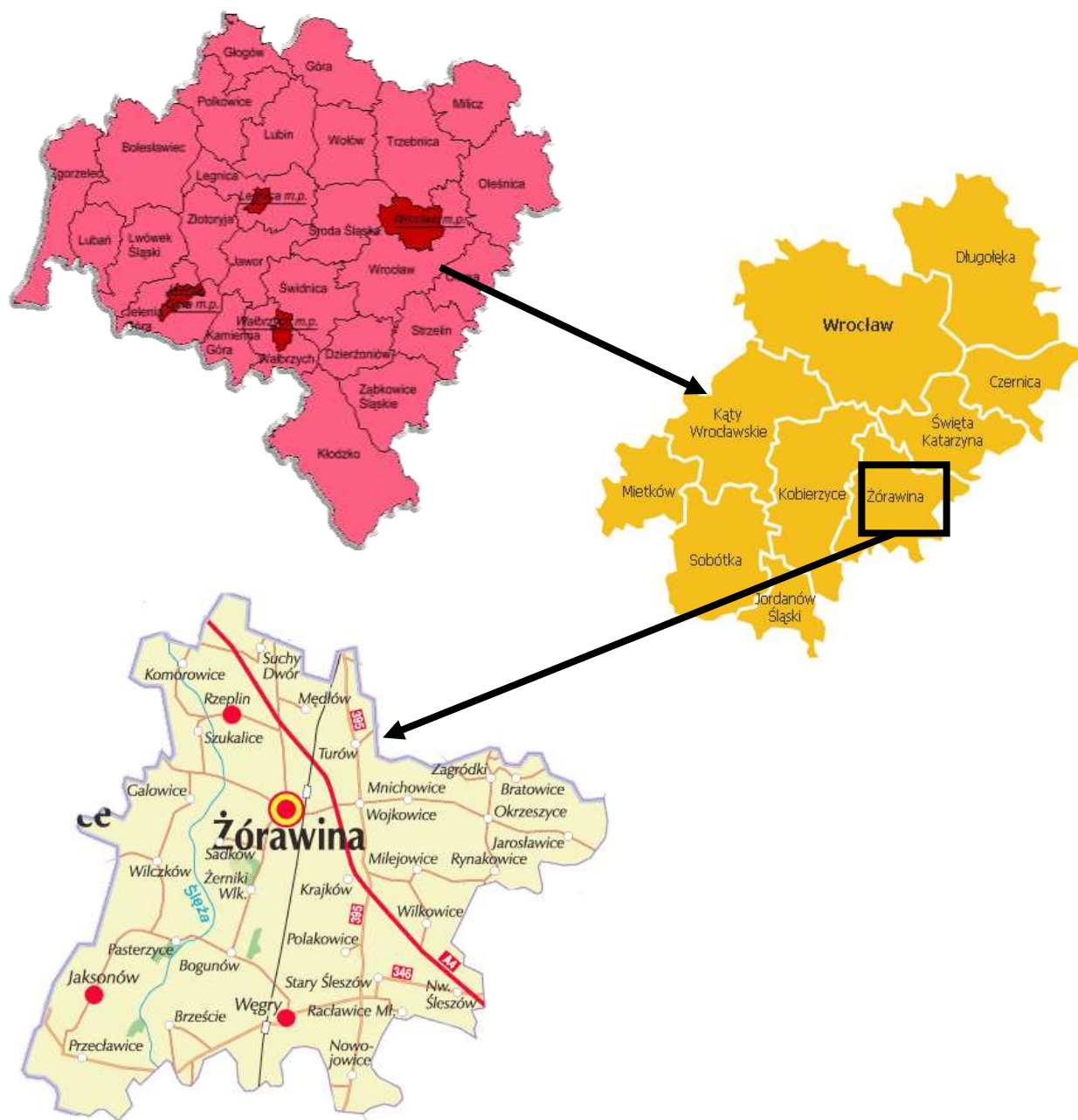
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W skład gminy wchodzi 32 miejscowości podzielone na 26 sołectw: Bratowice-Zagrody, Bogunów, Galowice, Jaksonów, Jarosławice, Karwiany- Komorowice, Krajków, Mędłów, Milejowice, Mnichowice, Nowojowice, Nowy Śleszów, Okrzeszyce- Rynakowice, Polakowice, Przecławice, Raclawice Małe, Rzeplin-Szukalice, Stary Śleszów, Suchy Dwór, Turów, Wilczków, Wilkowice, Węgry, Brzeście, Marcinkowice, Wojkowice, Żerniki Wielkie. Głównym ośrodkiem gminy jest miejscowość Żórawina. Gmina Żórawina wchodzi w skład Aglomeracji Wrocławskiej.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻÓRAWINA NA LATA 2015-2020

Mapa 1. Położenie gminy Żórawina na tle powiatu wrocławskiego i województwa dolnośląskiego

Źródło: Opracowanie własne

Gmina Żórawina graniczy:

- od zachodu z gminą Kobierzycze (powiat wrocławski),
- od północnego-wschodu z gminą Święta Katarzyna (powiat wrocławski),
- od południowego- wschodu z gminą Domaniów (powiat oławski),
- od południa z gminą Borów (powiat strzeliński).

Odległość¹ gminy od ważnych ośrodków miejskich wynosi:

- Wrocław – 15,4 km,
- Opole – 77,7 km,
- Poznań – 172,9 km,
- Katowice – 175,6 km,
- Kraków – 250 km,
- Warszawa – 335,1 km.

Dostępność komunikacyjna gminy zapewniona jest przez autostradę A4 (Jędrzychowice – Korczowa) oraz drogi wojewódzkie nr 395 (Wrocław – Strzelin – Ziębice) i nr 346 (Oława – Kąty Wrocławskie – Środa Śląska). Przez teren gminy przebiega linia kolejowa relacji Wrocław-Międzyzlesie.

Gmina Żórawina położona jest w makroregionie Niziny Śląskiej w obszarze mezoregionu Równiny Wrocławskiej z mikroregionem Równiną Kącką². Ukształtowanie powierzchni gminy jest mało zróżnicowane. W całości stanowi płaską równinę, gdzie wysokości pionowe kształtują się na poziomie od 122,8 m n.p.m. (tereny przy północnej granicy gminy w miejscowości Komorowice) do 158,8 m n.p.m. (na lokalnym wzniesieniu w Przecławicach) w południowo-zachodniej części gminy. Przez obszar gminy przepływają dwie główne rzeki: Ślęza oraz Żórawka.

¹ Odległość z Żórawiny; <http://www.odleglosci.pl/odleglosci-kody.php> [dostęp 24.10.2014]

² Według podziału fizyczno-geograficznego Polski, autorstwa J. Kondrackiego

1.2. STAN ZAGOSPODAROWANIA

Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów w gminie Żórawina (stan na rok 2014)

Użytki rolne [ha]							Grunty leśne [ha]	Pozostałe [ha]	Drogi [ha]	Łączna pow. [ha]
grunty orne	sady	łąki trwałe	pastwiska	grunty rolne zabudowane	grunty pod stawami	grunty pod rowami				
9923	26	285	262	239	1	87	192	394	547	11956

Źródło: Starostwo Powiatowe we Wrocławiu

Tabela 3. Struktura własności gruntów w gminie Żórawina (stan na rok 2014)

Kategorie gruntów	ha	%
Grunty SP z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	1414	12
Grunty SP przekazane w użytkowanie wieczyste	2502	21
Grunty spółek SP, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	15	-
Grunty gmin i zw. międzygminnych państwowych i innych państwowych osób prawnych	375	3
Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	1	-
Grunty, które są własnością samorządowych osób prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani	-	-
Grunty osób fizycznych	6763	57
Grunty spółdzielni	278	2
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	12	-
Wspólnoty gruntowe	-	-
Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	81	1
Grunty powiatów przekazane w użytkowanie wieczyste	-	-
Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	43	-
Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	-	-
Grunty będące przedmiotem własności i władania osób niewymienionych w pozostałych punktach	472	4
Łączna powierzchnia	11956	100%

Źródło: Starostwo Powiatowe we Wrocławiu

1.3. RYNEK NIERUCHOMOŚCI³

Gmina Żórawina dysponuje ofertą inwestycyjną, na którą składa się:

- nieruchomość niezabudowana w Rzeplinie, przy drogach gminnych ul. Kalinowej i ul. Jarzębinowej o powierzchni 0,46 ha. Teren należy do strefy rozwoju dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej⁴. Dla terenu nie został opracowany *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego* (MPZP);
- nieruchomości niezabudowane, położone w Żórawinie w pobliżu autostrady A-4, o łącznej powierzchni 0,5 ha. Tereny przeznaczone w MPZP pod zabudowę produkcyjno-magazynową, alternatywnie usługową z urządzeniami towarzyszącymi oraz drogi o charakterze ulic dojazdowych;
- nieruchomość niezabudowana położona w Żórawinie przy torach kolejowych relacji Wrocław – Praga o powierzchni 5,4908 ha o przeznaczeniu produkcyjno-usługowym.

³ <http://www.zorawina.pl/www/index.php?item=300> [dostęp 24.10.2014]

1.4. ZASOBY NATURALNE

Gmina Żórawina leży na obszarze Równiny Wrocławskiej, będącej częścią Niziny Śląskiej. Warunki klimatyczne panujące na obszarze gminy są korzystne dla życia i rozwoju rolnictwa. Okres wegetacyjny należy do jednego z najdłuższych w Polsce i wynosi 220–230 dni. Klimat gminy charakteryzują wysokie średnie temperatury roczne, krótkotrwała deszczowa zima, wczesna i wilgotna wiosna oraz ciepłe lato. Średnia temperatura roczna to + 8,0°C, zima trwa około 69 dni, natomiast lato około 88 dni. Liczba dni z pokrywą śnieżną wynosi średnio 55–60, a średnia wieloletnia suma opadów wynosi 560–660 mm. Na terenie tym dominują wiatry z kierunku zachodniego, południowego i południowo-zachodniego. Średnia prędkość wiatru dochodzi do 3,0–3,5 m/s.

1.4. GLEBY⁴

Grunty orne⁵ stanowią 82,6% powierzchni gminy Żórawina. Pod względem bonitacji gleb największy obszar zajmują gleby bardzo dobre, stanowiące 51,9% gruntów ornych (klasa I i II) oraz gleby dobre, stanowiące 39,8% gruntów ornych (klasa III).

Pod względem przydatności rolniczej gleb na terenie gminy dominują gleby kompleksu pszennego bardzo dobrego (stanowiące 61,8% gruntów rolnych⁶) oraz gleby kompleksu pszennego dobrego (stanowiące 25,3% gruntów rolnych).

Tabela 4. Kompleksy rolniczej przydatności gleb na terenie gminy Żórawina

Kompleksy rolniczej przydatności gleb	Powierzchnia [ha]	% udział w powierzchni gruntów rolnych
Kompleks 1 – pszenney bardzo dobry	6 857,23	61,8%
Kompleks 2 – pszenney dobry	2 804,3	25,3%
Kompleks 3 – pszenney wadliwy	491,39	4,4%
Kompleks 4 – żytni bardzo dobry	9,59	0,1%
Kompleks 5 – żytni dobry	82,29	0,7%
Kompleks 6 – żytni słaby	26,97	0,2%
Kompleks 7 – zbożowo-pastewny mocny	188,27	1,7%
Kompleks 1z – użytki zielone bardzo dobre i dobre	343,85	3,1%

⁴ Plan urządzeniowo-rolny gminy Żórawina, 2007

⁵ Grunty orne – część użytków rolnych, poddawanych stałej uprawie mechanicznej głównie z użyciem pługa jak i innych narzędzi mechanicznych, przeznaczone pod uprawy polowe

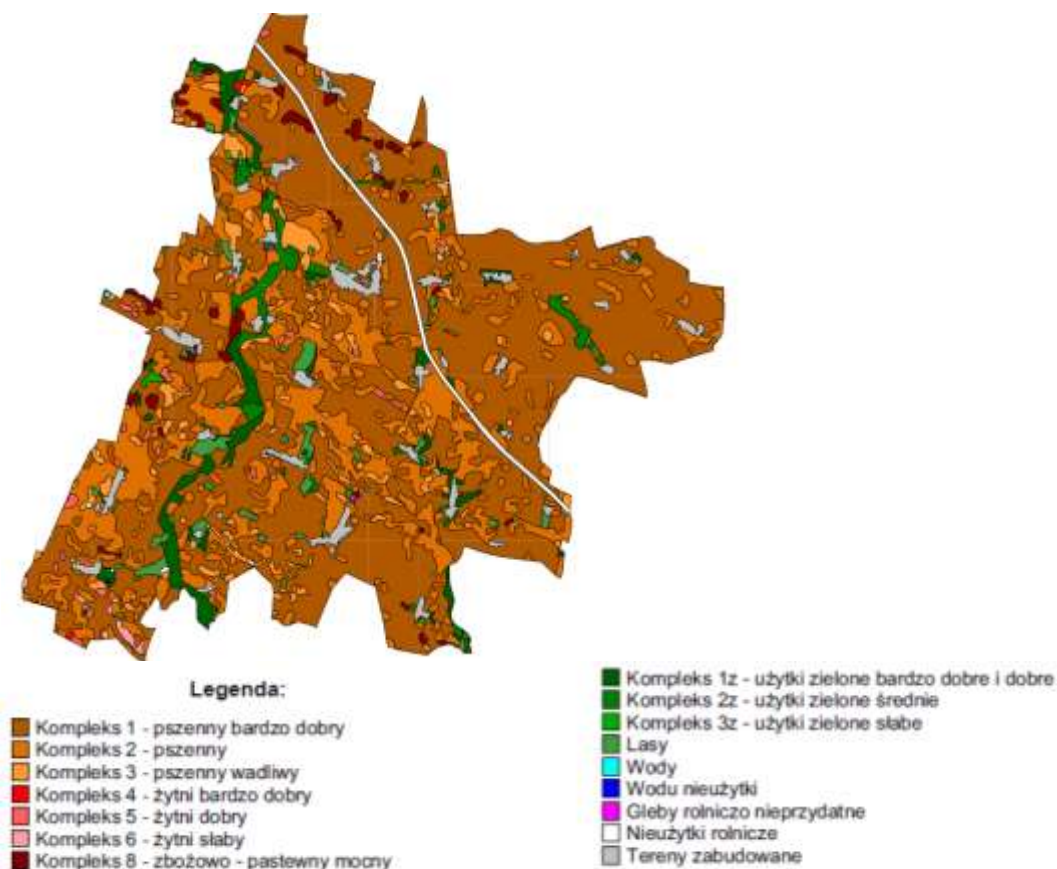
⁶ grunty rolne – oznaczają użytki rolne obejmujące grunty orne, trwałe użytki zielone (trwałe łąki i trwałe pastwiska), uprawy trwałe oraz ogródki przydomowe

Kompleks 2z – użytki zielone średnie	264,34	2,4%
Kompleks 3z – użytki zielone słabe	22,42	0,2%
łącznie	11 090,65	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu urządzeniowo-rolnego gminy Żórawina, 2007

Mapa 2. Kompleksy rolniczej przydatności gleb na terenie gminy Żórawina

Źródło: Plan urządzeniowo-rolny gminy Żórawina, 2007

1.5. WODY⁷

Gmina Żórawina charakteryzuje się słabo rozwiniętą siecią hydrograficzną. Sieć rzeczną zachodniej części gminy stanowi rzeka Ślęza, Sławka oraz Czarna Sławka. Tereny północne i wschodnie odwadniane są przez rzekę Żórawkę, Rzeszotkę, Gajnik, Żalinę i Mszanę. Odpływ wody z części centralnej w kierunku zachodnim zapewnia nieliczna sieć rowów melioracyjnych.

⁷ Plan urządzeniowo-rolny gminy Żórawina, 2007

Mapa 3. Wody powierzchniowe i podziemne na terenie gminy Żórawina

Źródło: Plan urządzeniowo-rolny gminy Żórawina, 2007

1.6. LASY⁸

Powierzchnia gruntów leśnych w gminie Żórawina wynosi 129,74 ha, co stanowi 1,1% powierzchni gminy (stan na rok 2013). Odpowiedni wskaźnik dla powiatu wrocławskiego wynosi 10,7%, dla województwa dolnośląskiego 29,7%, dla Polski 29,4%.

Niewielki stopień lesistości gminy Żórawina wynika z wysokiej jakości gleb, użytkowanych w zdecydowanej większości do produkcji rolniczej. Istniejące skupiska leśne występują głównie w postaci niewielkich kompleksów i usytuowane są wzdłuż doliny Ślęzy.

⁸ Główny Urząd Statystyczny; Plan urządzeniowo-rolny gminy Żórawina, 2007; Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Żórawina, 2014

Lasy państwowe należą do Nadleśnictwa Oława. Na terenie nadleśnictwa występuje 176 kompleksów leśnych. W jego ramach prowadzone są dwie szkółki leśne:

- szkółka Janików;
- szkółka Łaziszki.

Na terenie nadleśnictwa nie zlokalizowane zostały ścieżki edukacyjno-przyrodnicze.

Z uwagi, na szczególną rolę lasów w regulowaniu stosunków wodnych oraz tworzeniu korzystnego mikroklimatu okolicy istniejące, niewielkie skupiska leśne są wyjątkowo cennym elementem środowiska. Niski stopień zalesienia, klasyfikuje lasy do I grupy lasów ochronnych, których główną funkcją jest ochrona gleb przed erozją, poprawa retencji wód gruntowych oraz podniesienie walorów estetyczno-krajobrazowych.

Na terenie gminy występują 4 pomniki przyrody. Prawnie chroniony jest dąb szypułkowy w Wilczkowie, dwa okazy platanu klonolistnego w Bogunowie oraz dąb szypułkowy w Mędlowie.

1.7. SUROWCE NATURALNE⁹

Na obszarze gminy Żórawina nie występują złoża surowców naturalnych o znaczeniu przemysłowym. Niewielkie wyrobiska piasku zlokalizowane są w południowej części gminy. Zasoby tych wyrobisk zaspokajają potrzeby lokalnej społeczności.

Ze względu na uwarunkowania morfologiczne, możliwość opłacalnej eksploatacji złoża piasku występuje w rejonie Przecławic.

1.8. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII¹⁰

Gmina Żórawina posiada potencjał do wykorzystywania energii odnawialnej w postaci:

- energii chemicznej biomasy (ze względu na znaczny udział użytków rolnych i produkcji rolniczej),
- energii bezpośredniego promieniowania słonecznego (przynależność do III strefy promieniowania słonecznego).

Na terenie gminy Żórawina wybudowana jest biogazownia rolnicza o mocy 2,4 MW w Żernikach Wielkich. Biogazownia jest największą tego typu inwestycją w Polsce. Substratem dla instalacji jest

⁹ Plan urządzeniowo-rolny gminy Żórawina, 2007

¹⁰ Program ochrony środowiska dla gminy Żórawina na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, 2013; Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Żórawina, 2014; Plan urządzeniowo-rolny gminy Żórawina, 2007; <http://www.zielona-energia.cire.pl/st,6,25,tr,50,0,0,0,0,0,energetyka-sloneczna.html> [dostęp 24.10.2014]

gnojowica. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żórawinie do celów grzewczych wykorzystuje pompę ciepła o mocy 25 kW. Mieszkańcy gminy w niskim stopniu korzystają z odnawialnych źródeł energii w postaci promieniowania słonecznego, energii geotermalnej i energii biomasy.

1.9. OCENA STANU ŚRODOWISKA¹¹

Wpływ na stan środowiska przyrodniczego w największym stopniu ma człowiek, który poprzez działalność rolniczą i gospodarczą oddziałuje na przyrodę, zmieniając oraz dostosowując ją do swoich bieżących potrzeb.

Negatywne skutki oddziaływania na środowisko przyrodnicze w gminie Żórawina oraz problemy z tym związane zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 5. Ocena stanu środowiska gminy Żórawina (stan na rok 2013)

Sektor środowiska	ocena stanu środowiska/ problemy
Powietrze atmosferyczne	• pogorszenie jakości powietrza ze względu na benzo(alfa)piren¹² i pył zawieszony przy szlakach komunikacyjnych, • pogorszenie jakości powietrza pod względem zawartości ozonu w warstwie przyziemnej (troposferycznej), • niski udział energii odnawialnej w ogólnym bilansie energetycznym,
Wody powierzchniowe i podziemne	• zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych pochodzących ze źródeł rolniczych i miejsc bytowania ludzi, • brak kompleksowych planów gospodarowania wodami, w tym planu przeciwdziałania skutkom suszy,
Hałas	• ciągły wzrost natężenia ruchu samochodowego i bardzo wolny rozwój infrastruktury drogowej w stosunku do przybywającej liczby samochodów, • postępujący proces degradacji obszarów „cichych”,
Ochrona przyrody i krajobrazu	• brak dokumentacji dla części obszarów chronionych, • zaśmiecanie lasów,

¹¹ Program ochrony środowiska dla gminy Żórawina na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, 2013

¹² Związek chemiczny występujący w dymie podczas spalania niecałkowitego, m.in. w dymie tytoniowym, smogu, w wyniku niskiej emisji, głównie wskutek spalania śmieci (najczęściej tworzyw sztucznych)

Gleby

- trwale utrzymujące się zanieczyszczenie gleb wokół dużych zakładów przemysłowych,
- ubytek powierzchni uprawnej gruntów ze względu na rozwój infrastruktury i budownictwa,
- brak zabezpieczenia gruntów o wysokich klasach bonitacyjnych przed trwałą zabudową.

Źródło: Program ochrony środowiska dla gminy Żórawina na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020

2. PROCESY DEMOGRAFICZNE

Na obszarze gminy Żórawina na koniec 2013 roku mieszkały 9784 osoby (w tym 4 907 osób, czyli 50,2% stanowili mężczyźni).

Populacja gminy stanowi około 7,6% populacji powiatu wrocławskiego, 0,3% populacji województwa dolnośląskiego i 0,03% populacji Polski.

Tabela 6. Porównanie gminy Żórawina z pow. wrocławskim, woj. dolnośląskim i Polską (stan na rok 2013)

Wyszczególnienie	Powierzchnia [km ²]	Liczba ludności	Gęstość zaludnienia [os/km ²]	Przyrost naturalny na 1000 ludności [‰]	Saldo migracji na 1000 ludności [‰]
gmina Żórawina	120	9 784	81	1,1	13,7
pow. wrocławski	1 118	127 896	114	3,4	23,2
woj. dolnośląskie	19 947	2 909 997	146	-1,6	0,0
Polska	312 680	38 538 447	123	0,3	-0,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

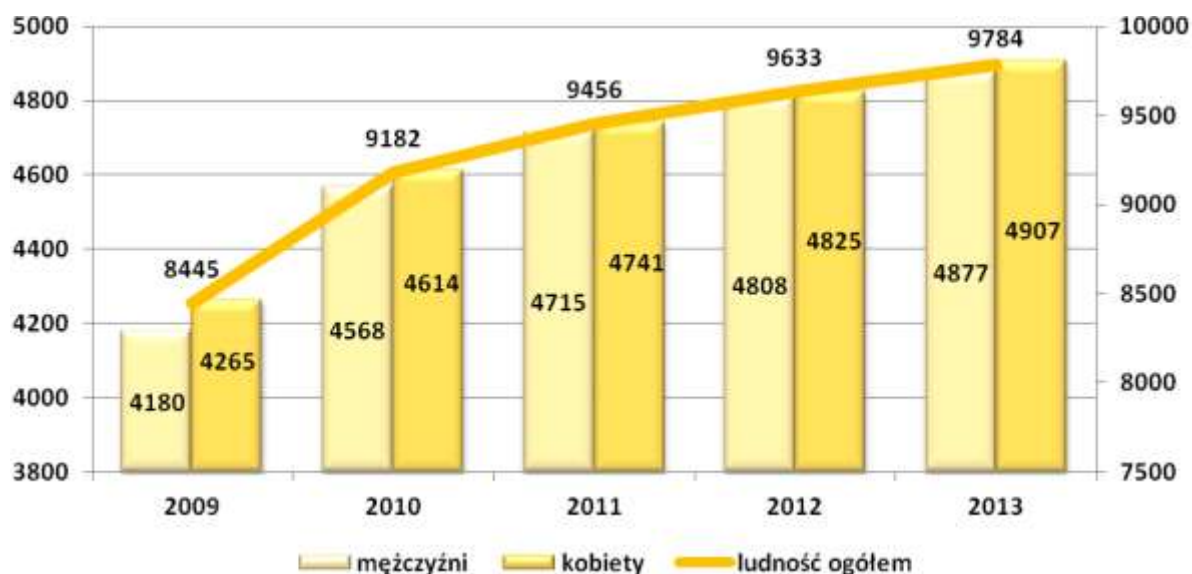
Średnia gęstość zaludnienia gminy Żórawina wynosi 81 os/km² i jest ona niższa niż przeciętna wartość dla powiatu wrocławskiego (114 os/km²), województwa dolnośląskiego (146 os/km²) i Polski (123 os/km²).

Na przestrzeni lat 2009–2013 liczba mieszkańców gminy Żórawina wzrosła o 15,9%. Wpływ na to miał dodatni przyrost naturalny oraz dodatnie saldo migracji. Prognozy liczby ludności dla powiatu wrocławskiego (w skład, którego wchodzi gmina Żórawina)¹³ wskazują na utrzymanie się w latach 2014–2035 rosnącej liczby mieszkańców. Można przyjąć, że podobny trend będzie dotyczył gminy Żórawina.

¹³ Główny Urząd Statystyczny, Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011–2035, 2011

Wykres 1. Liczba ludności gminy Żórawina w latach 2009-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W roku 2013 na terenie gminy urodziło się 96 osób, a zmarło 85 osób. Przyrost naturalny był dodatni i wynosił 11 osób (1,1‰).

Tabela 7. Przyrost naturalny dla gminy Żórawina w latach 2009-2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
urodzenia żywe	108	116	95	96	96
zgony	78	69	68	70	85
przyrost naturalny	30	47	27	26	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Od roku 2010 przyrost naturalny przyjmuje trend spadkowy, co spowodowane jest wzrostem liczby zgonów oraz stałą liczbą urodzeń.

Zgodnie z prognozą ruchu naturalnego ludności¹⁴ w latach 2014–2035 liczba zgonów w powiecie wrocławskim będzie nadal wzrastać, natomiast liczba urodzeń przyjmie trend spadkowy. Prognozowany proces będzie miał również odzwierciedlenie w sytuacji demograficznej gminy Żórawina.

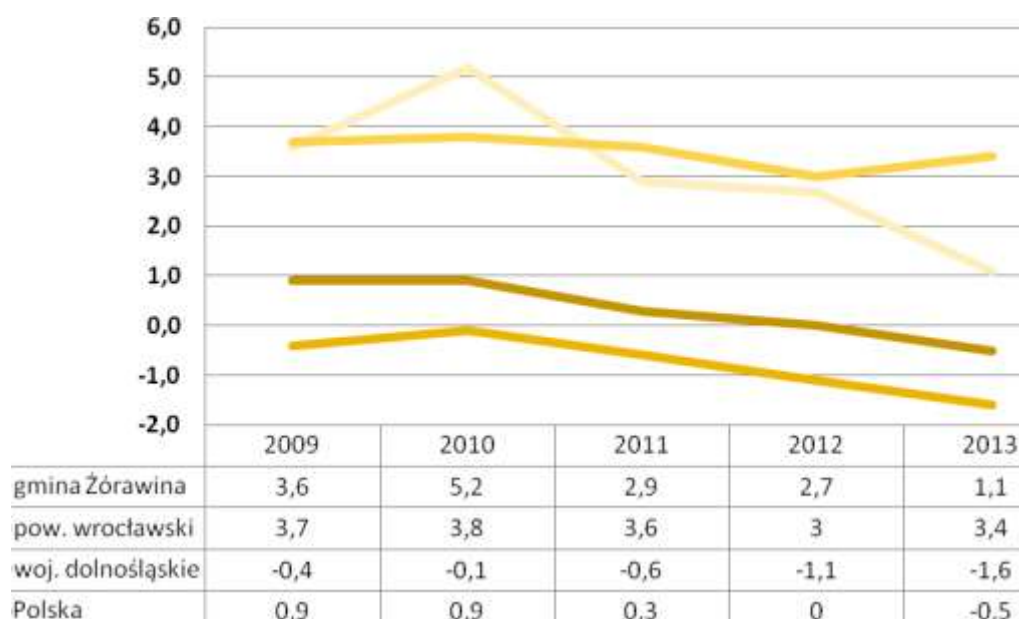
¹⁴ Główny Urząd Statystyczny, Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011–2035.

Przyrost naturalny na 1000 ludności dla gminy Żórawina (1,1‰) jest na wyższym poziomie niż wskaźnik dla województwa dolnośląskiego (-1,6‰) i Polski (-0,5‰).

Wyższy od gminnego przyrost naturalny charakteryzuje jedynie powiat wrocławski (3,4‰).

Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności dla gminy Żórawina, pow. wrocławskiego, woj. dolnośląskiego i Polski w latach 2009–2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W roku 2013 w gminie Żórawina zameldowało się 255 osób, a wymeldowały się 123 osoby. Saldo migracji w ruchu wewnętrznych wynosiło 132.

Liczba zameldowań z zagranicy wynosiła 4, natomiast liczba wymeldowań za granicę 3. Saldo migracji zagranicznych wynosiło 1.

Ogólne saldo migracji było dodatnie i wynosiło 133 (13,7‰). Omawiany wskaźnik przyjmuje trend spadkowy. Powodem tego jest spadek liczby zameldowań.

Prognoza migracji wewnętrznych i zagranicznych w latach 2014–2020 dla powiatu wrocławskiego wskazuje na spadek salda migracji wewnętrznych (które utrzyma się na dodatnim poziomie) oraz wzrost salda migracji zagranicznych (które utrzyma się na ujemnym poziomie).

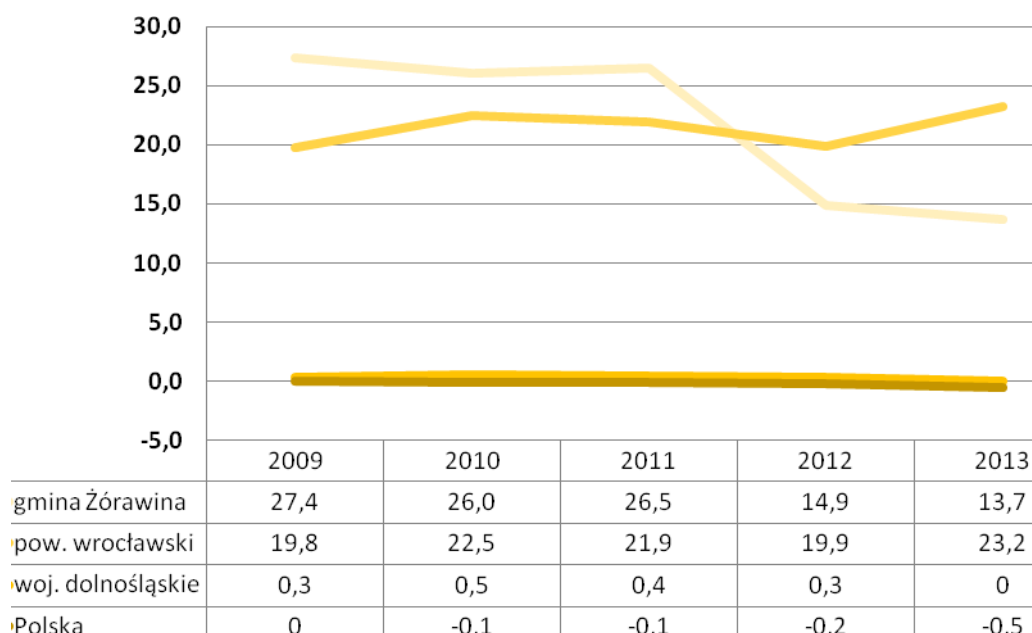
Tabela 8. Migracje wewnętrzne i zewnętrzne dla gminy Żórawina w latach 2009–2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
migracje wewnętrzne	224	232	250	147	132
migracje zagraniczne	4	3	-3	-5	1
saldo migracji	228	235	247	142	133
saldo migracji na 1000 osób [‰]	27,4	26,0	26,5	14,9	13,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Saldo migracji gminnych na 1000 osób dla gminy Żórawina (13,7‰) jest na niższym poziomie niż odpowiedni wskaźnik dla powiatu wrocławskiego (23,2‰). Pod względem salda migracji gmina wypada lepiej niż województwo dolnośląskie (0‰) i Polska (-0,5‰).

Wykres 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2009–2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W 2013 roku 20% ludności gminy Żórawina znajdowało się w wieku przedprodukcyjnym¹⁵, 67% w wieku produkcyjnym¹⁶, a 13% w wieku poprodukcyjnym¹⁷.

Na przestrzeni lat 2009-2013 wzrasta liczba osób w każdej grupie wiekowej, co wpływa na utrzymanie stałej struktury ludności według ekonomicznych grup wieku.

¹⁵ Wiek, w którym ludność nie osiągnęła jeszcze zdolności do pracy, tj. grupa wieku 0–17 lat.

¹⁶ Wiek zdolności do pracy, tj. dla mężczyzn grupa wieku 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat.

¹⁷ Wiek, w którym osoby zazwyczaj kończą pracę zawodową, tj. dla mężczyzn – 65 lat i więcej, dla kobiet – 60 lat i więcej.

Tabela 9. Struktura ludności gminy Żórawina wg ekonomicznych grup wieku w latach 2009–2013

Wyszczególnienie	2009		2010		2011		2012		2013	
	osoba	%	osoba	%	osoba	%	osoba	%	osoba	%
wiek przedprodukcyjny	1 617	19	1 809	20	1 844	19	1 852	19	1 894	20
wiek produkcyjny	5 750	68	6 231	68	6 411	68	6 521	68	6 574	67
wiek poprodukcyjny	1 078	13	1 142	12	1 201	13	1 260	13	1 316	13
liczba ludności	8 445	100	9 182	100	9 456	100	9 633	100	9 784	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Wskaźnik obciążenia demograficznego przedstawiający stosunek ludności w wieku nieprodukcyjnym¹⁸ do 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 48,8. Dla porównania wskaźnik obciążenia dla powiatu wrocławskiego wynosi 53,4, dla województwa dolnośląskiego 55,8, a dla Polski 57,6. Gmina Żórawina cechuje się więc korzystniejszą strukturą ludności. Należy jednak zaznaczyć, że wskaźnik obciążenia demograficznego przyjmował w latach 2009–2013 tendencję wzrostową. Utrzymanie się takiej sytuacji może doprowadzić do starzenia się społeczeństwa.

¹⁸ Przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym.

3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

3.1. EDUKACJA

Gmina Żórawina odpowiada za prowadzenie szkół i placówek oświatowych na poziomie przedszkolnym, podstawowym i gimnazjalnym.

PRZEDSZKOLA

Na terenie gminy istnieje jedno Przedszkole Publiczne w Żórawinie z Oddziałem Zamiejscowym w Węgrach.

Oddziały przedszkole istnieją również przy 4 szkołach podstawowych:

- Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Wilczkowie,
- Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Rzeplinie,
- Szkole Podstawowej im. Janusza Kusocińskiego w Polakowicach,
- Szkole Podstawowej w Węgrach.

W Żórawinie istnieją dwa punkty przedszkolne: Tęczowy Zakątek oraz Tup Tup Małych Stóp.

Do placówek w 2013 roku uczęszczało łącznie 372 dzieci, które podzielone były na 17 oddziałów. Liczba dzieci uczęszczających do placówek przedszkolnych w stosunku do roku 2009 wzrosła o 74,6%.

Tabela 10. Charakterystyka przedszkola, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i punktów przedszkolnych w gminie Żórawina (stan na rok 2013)

Wyszczególnienie	liczba	oddziały	miejsca	dzieci
Przedszkola	1	9	206	198
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	4	5	-	112
Punkty przedszkolne	2	3	63	62

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

SZKOŁY PODSTAWOWE

Gmina Żórawina jest organem prowadzącym następujące szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Żórawinie,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Wilczkowie,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Rzeplinie,

- Szkoła Podstawowa im. Janusza Kusocińskiego w Polakowicach,
- Szkoła Podstawowa w Węgrach.

W roku 2013 do szkół podstawowych uczęszczało 493 uczniów. W stosunku do roku 2009 liczba uczniów wzrosła o 19,4%.

Współczynnik skolaryzacji netto wynosił 81,15%, co stanowiło spadek o 5,11 punktów procentowych w stosunku do roku 2009. Niski współczynnik skolaryzacji związany jest z uczęszczaniem dzieci do szkół podstawowych poza granicami gminy Żórawina (w szczególności we Wrocławiu).

Wszystkie szkoły podstawowe są wyposażone w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu. Na jeden komputer przypada 6,87 uczniów¹⁹.

Tabela 11. Charakterystyka szkół podstawowych w gminie Żórawina (stan na rok 2013)

Wyszczególnienie	liczba	pomieszczenia szkolne ²⁰	oddziały	uczniowie	skolaryzacja netto	komputeryzacja
Szkoły podstawowe	5	56	37	493	81,15%	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Wyniki sprawdzianu po szóstej klasie szkoły podstawowej dla gminy Żórawina (24,1 pkt) są niższe niż wyniki dla powiatu wrocławskiego (26,9 pkt), województwa dolnośląskiego (25,3 pkt) i Polski (25,8 pkt).

Tabela 12. Wyniki sprawdzianu po szóstej klasie szkoły podstawowej (stan na rok 2014)

Wyszczególnienie	średni wynik w pkt
gmina Żórawina	24,1
pow. wrocławski	26,9
woj. dolnośląskie	25,3
Polska	25,8

Źródło: http://www.oke.wroc.pl/images/library/File/pdf/Powiaty_S_142/0223.pdf [dostęp 27.10.2014]

¹⁹ Stan na rok 2012

²⁰ Stan na rok 2012

GIMNAZJA

Na terenie gminy Żórawina istnieje jedno gimnazjum prowadzone przez jednostki samorządu gminnego:

- Gimnazjum im. Armii Krajowej w Żórawinie.

Do Gimnazjum w 2013 roku uczęszczało 205 uczniów. W stosunku do roku 2009 liczba gimnazjalistów spadła o 16,7%.

Współczynnik skolaryzacji wynosił 74,16% i był niższy o 5,42 punktów procentowych w stosunku do roku 2009. Związane to jest (podobnie jak w przypadku szkół podstawowych) z wyborem przez uczniów szkół spoza terenu gminy Żórawina.

Gimnazjum dysponuje komputerami przeznaczonymi do użytku uczniów z dostępem do Internetu. Na jeden komputer przypada 7,27 osób²¹.

Tabela 13. Charakterystyka Gimnazjum w Żórawinie (stan na rok 2013)

Wyszczególnienie	liczba	pomieszczenia szkolne ²²	oddziały	uczniowie	skolaryzacja netto	komputeryzacja
Gimnazjum	1	16	9	205	74,16%	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Poziom nauczania w Gimnazjum im. Armii Krajowej w Żórawinie, mierzony wynikami egzaminu gimnazjalnego, jest niższy niż średnia dla powiatu wrocławskiego, województwa dolnośląskiego i Polski. Szczególne dysproporcje widoczne są przedmiotach matematycznych i przyrodniczych oraz językach (angielskim i niemieckim).

Tabela 14. Wyniki egzaminu gimnazjalisty (stan na rok 2014)

Wyszczególnienie	część humanistyczna		część matematyczno - przyrodnicza		j. angielski		j. niemiecki	
	j. polski	historia i WOS	matematy -ka	przed. przyrodni- cze	podst.	rozs.	podst.	rozs.
gmina Żórawina	67,9	54,6	38,6	46,1	64,0	43,2	52,1	28,1
pow. wrocławski	67,1	58,7	46,3	51,6	67,6	44,0	55,6	35,0
woj. dolnośląskie	65,6	57,6	45,7	50,8	66,3	48,5	54,0	36,9
Polska	68,0	59,0	47,0	52,0	67,0	46,0	54,0	39,0

Źródło: http://www.oke.wroc.pl/images/library/File/pdf/Powiaty_G_142/0223.pdf [dostęp 27.10.2014]

²¹ Stan na rok 2012

²² Stan na rok 2012

Gmina Żórawina zapewnia uczniom dojazd do szkół bezpłatnym transportem.

3.2. KULTURA I SZTUKA

Działalnością kulturalną na terenie gminy Żórawina zajmują się:

- Gminne Centrum Kultury w Żórawinie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Żórawinie,
- Świetlice wiejskie,
- Muzeum Powozów Galowice.

W Gminnym Centrum Kultury organizowane są zajęcia świetlicowe, plastyczne, wokalnno-muzyczne i rytmiczne dla dzieci i młodzieży. Cyklicznie w GCK odbywają się m.in.:

- Gminny Turniej Zespołów Tanecznych,
- Gminny Przegląd „Śpiewający Przedszkolak”,
- Gminny Przegląd Piosenki,
- Gminny Przegląd Jasełek,
- Gminny Przegląd Form Teatralnych,
- Powiatowy Konkurs Recytatorski – etap gminny.

W 2013 roku na terenie gminy odbyło się 27 imprez, w których uczestniczyło 5250 osób (dane GUS z 2013 r.). Największą popularnością cieszyły się występy zespołów amatorskich.

Tabela 15. Imprezy organizowane na terenie gminy Żórawina w 2013 roku

Wyszczególnienie	Imprezy	Uczestnicy
wystawy	8	720
występy zespołów amatorskich	8	1 950
występy artystów i zespołów zawodowych	1	120
prelekcje, spotkania, wykłady	2	180
konkursy	4	480
inne	4	1 800
ogółem	27	5 250

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Gminna Biblioteka Publiczna w Żórawinie posiada filię w Węgrach i Rzeplinie. łączny księgozbiór bibliotek wynosi 37 012 woluminów. W 2012 roku z usług bibliotecznych skorzystało 1158 czytelników.

Gmina Żórawina pod względem wskaźników bibliotecznych wypada korzystnie na tle powiatu wrocławskiego, województwa dolnośląskiego i Polski. Gminę charakteryzuje najwyższy wskaźnik wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika (38 wol. na os.) oraz największy księgozbiór przypadający na 1000 ludności (3 783 wol. na 1000 ludności).

Tabela 16. Wskaźniki biblioteczne (stan na rok 2013)

Wyszczególnienie	jedn.	gmina	pow. wrocławski	woj. dolnośląskie	Polska
ludność na 1 placówkę biblioteczną	osoba	3 261	3197	4169	4103
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	3 783	3660	3215	3402
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	115	133	169	167
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	wol.	38	18,9	19,1	18,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Świetlice wiejskie w gminie Żórawina znajdują się w 15²³ miejscowościach:

- Bogunowie,
- Bratowicach,
- Galowicach,
- Karwianach,
- Jarosławicach,
- Milejowicach,
- Starym Śleszowie,
- Krajkwie,
- Wilczkowie,
- Jaksonowie,
- Nowojowicach,
- Turowie,
- Węgrach,
- Żernikach Wielkich,
- Przecławicach.

²³ Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Żórawina, 2014

Świetlice wiejskie są miejscem spotkań i życia społeczno-kulturalnego wsi, przyczyniają się do wzrostu aktywności społeczności wiejskiej, pobudzenia do działania oraz integracji mieszkańców.

Na terenie gminy Żórawina funkcjonuje Muzeum Galowice, w którym znajduje się stała ekspozycja historycznych pojazdów konnych, sprzętów jeździeckich, akcesoriów podróżnych i sprzętów wiejskich. Muzeum jest także organizatorem wystaw, przedstawień dla dzieci, koncertów, warsztatów artystycznych i rzemiosł. W 2014 r. muzeum odwiedziło 9000 osób, w tym 4500 dzieci, które uczestniczyły w zajęciach muzealnych.

Na terenie gminy znajduje się kilkanaście cennych historycznie i kulturowo obiektów architektury i budownictwa (budowle sakralne, rezydencjonalne, użyteczności publicznej, wiejskie domy mieszkalne i budynki gospodarcze), krzyży pokutnych oraz zabytkowych układów przestrzennych wsi i założeń pałacowo-parkowych. Zabytki datuje się na okres od XIV–XIX wiek. Do najcenniejszych zabytków na terenie gminy zalicza się kościół p.w. Św. Trójcy w Żórawinie (o znaczeniu krajowym) oraz pałac w Komorowicach i kościół Narodzenia NMP w Turowie (zabytki architektury o znaczeniu regionalnym).

Tabela 17. Zabytki w gminie Żórawina wpisane do rejestru zabytków (stan na rok 2013)

Lp.	Miejscowość	Obiekt
1	Bogunów	Park dworski
2	Galowice	Zespół pałacowy: pałac, brama wjazdowa, spichlerz
3	Galowice	Park pałacowy
4	Jaksonów	Kościół filialny Podwyższenia Krzyża Św.
5	Komorowice	Dwór
6	Komorowice	Park pałacowy
7	Pasterzyce	Park pałacowy
8	Przeclawice	Kościół filialny św. Katarzyny
9	Turów	Kościół parafialny Narodzenia NMP
10	Węgry	Kościół parafialny św. Jadwigi
11	Węgry	Dwór
12	Wilczków	Kościół filialny Wniebowzięcia NMP
13	Żórawina	Kościół pomocniczy św. Trójcy, Al. Niepodległości
14	Żórawina	Park pałacowy z ruiną pawilonu parkowego, Al. Niepodległości
15	Żórawina	Willa, ul. Kolejowa 6

Źródło: Program ochrony środowiska dla gminy Żórawina na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, 2013

Oprócz zabytków na terenie gminy znajdują się 343 stanowiska archeologiczne. Reprezentowane są one przez osady oraz cmentarzyska ciałopalne i szkieletowe, znaleziska luźne, nieliczne pozostałości

grodzisk i obiekty o nieustalonej obecnie funkcji obejmujące stanowiska wyeksponowane w terenie (grodziska). Strefy ochrony archeologicznej wyznaczono w miejscowościach:

- Jaksonów (grodzisko – późne średniowiecze),
- Turów (wały obronne – wczesne średniowiecze),
- Żórawina (grodzisko – średniowiecze).

W gminie wyznaczono również strefy obserwacji archeologicznej dla wsi o średniowiecznej metryce. Określono ją dla wsi: Bogunów, Bratowice – Zagródki, Galowice, Jaksonów, Jarosławice, Karwiany, Komorowice, Krajków, Marcinkowice, Mędlów, Milejowice, Mnichowice, Nowy Śleszów, Okrzeszyce, Pasterzyce, Polakowice, Przecławice, Racławice Małe, Rynakowice, Rzeplin, Sadków, Stary Śleszów, Suchy Dwór, Szukalice, Turów, Węgry, Wilkowice, Wilczków, Wojkowice, Żerniki Wielkie i Żórawina²⁴.

W miejscowości Galowice istnieje Muzeum Powozów i Zaprzęgów. W swoich zbiorach muzeum posiada około 50 powozów i san²⁵. Oprócz możliwości oglądania eksponatów w muzeum organizowane są koncerty, wystawy, wykłady oraz lekcje muzealne. Muzeum prowadzone jest przez Fundację Gallen zajmującą się zachowaniem oraz szerzeniem wiedzy o historii materialnej, zwłaszcza transportu konnego i jego znaczeniu w kształtowaniu dzisiejszego świata.

3.3. SPORT I REKREACJA

Gmina Żórawina posiada słabo rozwiniętą infrastrukturę sportową i rekreacyjną.

Przez teren gminy przebiegają dwa szlaki rowerowe:

- Wrocław – Turów – Wojkowice – Mnichowice – Okrzeszyce – Św. Katarzyna – Kotowice,
- Wrocław – Suchy Dwór – Żórawina – Bogunów – Węgry – Borów – Strzelin – Biały Kościół – Henryków – Ziębice.

W miejscowościach gminy Żórawina znajduje się 16 boisk sportowych. Zlokalizowane są one w miejscowościach²⁶:

- Bogunów,
- Bratowice
- Jaksonów,
- Karwiany,

²⁴ Program ochrony środowiska dla gminy Żórawina na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, 2013

²⁵ <http://www.muzeumgalowice.pl/muzeum/ekspozycja> [dostęp 30.10.2014]

²⁶ Strategia „Żórawina w perspektywie rozwoju turystyki, sportu i kultury”, 2011; Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żórawina, 2005;

- Krajków,
- Mnichowice,
- Polakowice,
- Przecławice,
- Rzeplin,
- Stary Śleszów,
- Suchy Dwór,
- Turów,
- Węgry,
- Wilczków (jako integralna część obiektów szkolnych),
- Żórawina.

Boisko sportowe w Żórawinie jest wykorzystywane do organizacji imprez o charakterze ponadlokalnym.

W 2012 roku na terenie gminy działalność prowadziło 7 klubów sportowych, które zrzeszały 377 członków.

3.4. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

POLICJA

W Żórawinie zlokalizowany jest Rewir Dzielnicowych podległy Komisariatowi Policji Wrocław Krzyki. Rewir obejmuje swoim zasięgiem cały obszar gminy Żórawina.

STRAŻ POŻARNA

Na terenie gminy stacjonują 4 Ochotnicze Straże Pożarne: w Rzeplinie, Żórawinie, Jaksonowie, Węgrach. Do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG) należy OSP Rzeplin oraz OSP Węgry. Gmina podlega pod Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu.

Tabela 18. Wyposażenie OSP na terenie gminy Żórawina

Wyszczególnienie	OSP Rzeplin	OSP Żórawina	OSP Jaksonów	OSP Węgry
KSRG	tak	nie	nie	tak
wyposażenie – samochody ratowniczo-gaśnicze ²⁷	- GBA 2,5/16 - 337[D]95 - Star - GCBA 6/32 - 337[D]96 - Jelcz 004	Mercedes Benz A tego 1330 GBA 25/16	GLBM 8/8 - 337[D]91 - Volkswagen LT	- GLBA 0,1/7 - 338[D]91 - Mercedes - GCBA 6/32 - 338[D]92 - Jelcz 004

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://kmpp.wroclaw.pl/index.php?str=zorawina> [dostęp 27.10.2014]

ZAGROŻENIE POŻAROWE²⁸

Zagrożenie pożarowe na terenie gminy zmienia się w ciągu roku ze względu na warunki meteorologiczne (ilość opadów, wilgotność ściółki, prędkość wiatru, wilgotność powietrza), a także zależy od gatunku drzew i wieku drzewostanu. Najczęściej lasy zapalają się od piorunów w czasie burz, przy wysokiej temperaturze powietrza, suszy jak też przez nieostrożność przebywającej w okresie letnim ludności w lesie. W szczególnych okresach, kiedy rolnicy wypalają trawy i pozostałości na polach uprawnych zachodzi obawa rozprzestrzeniania się pożarów na większe obszary zabudowane, jak i leśne. Niebezpieczeństwo zagrożeń pożarowych powstaje również wzdłuż tras komunikacyjnych (drogi, koleje).

ZAGROŻENIE POWODZIOWE²⁹

Zagrożenie powodziowe na terenie gminy występuje w okresie letnim od czerwca do lipca. Spowodowane jest to niewielką powierzchnią i niedużymi spadkami rzeki Ślęzy oraz jej dopływów oraz powoduje częste rozlewy i podtopienia. Zagrożenie powodziowe nie stanowi istotnego problemu, ze względu na usytuowanie układów osadniczych poza zasięgiem zalewów.

²⁷ Typ: G – gaśniczy, S – specjalny, klasa wagowa: C – ciężki, L – lekki, rodzaje pojazdów specjalnych: R – rozpoznania, Rt – ratownictwa technicznego, wyposażenia: A – autopompa, B – zbiornik wodny, M – motopompa, On – oświetlenie

²⁸ Mapa zagrożeń powiatu wrocławskiego, 2014

²⁹ Program ochrony środowiska dla gminy Żórawina na lata 2013–2016 z perspektywą na lata 2017–2020.

3.5. OCHRONA ZDROWIA

Mieszkańcy na terenie gminy mają do dyspozycji 5 przychodni świadczących usługi ochrony zdrowia. Samorządowi terytorialnemu podległe są trzy przychodnie wchodzące w skład Zakładu Opieki Zdrowotnej w Żórawinie:

- Gminny Ośrodek Zdrowia w Żórawinie, w skład którego wchodzi:
 - Poradnia Ogólna – Podstawowej Opieki Zdrowotnej,
 - Poradnia „D” – dziecięca,
 - Poradnia Stomatologiczna ,
 - Poradnia Ginekologiczna,
 - Poradnia Laryngologiczna,
 - Poradnia Dermatologiczna,
 - Poradnia Okulistyczna,
 - Poradnia Kardiologiczna,
 - Poradnia Medycyny Pracy,
 - Poradnia Ortopedyczna,
 - Gabinet Zabiegowy,
 - Gabinet Pielęgniarek Środowiskowych,
 - Gabinet EKG,
 - Pracownia Ultrasonografii (USG),
 - Badania laboratoryjne,
 - Badania RTG zębów.
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Węgrach, w skład którego wchodzi:
 - Poradnia Ogólna POZ,
 - Gabinet Zabiegowy.
- Punkt Lekarski w Jaksonowie, w skład którego wchodzi:
 - Poradnia Ogólna POZ,
 - Gabinet Zabiegowy.

Zakład Opieki Zdrowotnej w Żórawinie posiada umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz stomatologii.

W ZOZ w Żórawinie prowadzone są bezpłatne badania profilaktyczne w zakresie:

- wczesnego wykrycia chorób układu krążenia (badania CHUK),
- prospektywnego epidemiologicznego badania ludności (badania PURE), którego celem jest zbadanie wpływu uprzemysłowienia, mechanizacji, urbanizacji i rozwoju ekonomicznego na wzrost występowania: otyłości, cukrzycy i chorób sercowo-naczyniowych³⁰.

Na terenie gminy Żórawina w 2013 roku udzielono 31 407 porad w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, w tym 26 518 (84,4%) w przychodniach podległych samorządowi terytorialnemu.

Liczba porad lekarskich wynosiła 45 904.

Tabela 19. Charakterystyka przychodni na terenie gminy Żórawina (stan na rok 2013)

Wyszczególnienie	ogółem
Przychodnie	5
Porady – podstawowa opieka zdrowotna	31 407
Porady – ambulatoryjna opieka zdrowotna	45 904

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W gminie istnieją dwie apteki (w Żórawinie i Wojkowicach). Na jedną aptekę przypadają 4892 osoby. Dla porównania wskaźnik dostępności aptek dla powiatu wrocławskiego wynosił 3 654, dla województwa dolnośląskiego 2 931, a dla Polski 3 150.

3.6. POMOC SPOŁECZNA

Za świadczenia z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żórawinie.

Głównymi przyczynami udzielania pomocy społecznej mieszkańcom gminy Żórawina jest ubóstwo, długotrwała choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych³¹.

W 2012 roku ze środowiskowej pomocy społecznej korzystały 162 gospodarstwa domowe (w tym 378 osób). Udział ludności korzystającej z pomocy społecznej w ludności ogółem wynosił 4%. Wskaźnik ten nie jest wysoki gdyż, nie przekracza poziomu 7–8% (średnio w każdym społeczeństwie

³⁰ <http://www.zoz-zorawina.pl/BadaniaPURE.php>.

³¹ Strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy Żórawina na lata 2011–2018.

7–8 % populacji nie radzi sobie z problemami)³². Jest również na niższym poziomie niż wskaźnik dla województwa dolnośląskiego (6,1%) oraz Polski (8,1%).

Tabela 20. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Żórawina w latach 2010–2012

Wyszczególnienie	2010	2011	2012
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	203	172	162
osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	535	443	378
udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	5,9%	4,7%	4,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Ze świadczeń rodzinnych korzystało na terenie gminy 208 rodzin. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku wynosił 19,3%. Odpowiedni wskaźnik dla powiatu wrocławskiego wynosił 16,9%, dla województwa dolnośląskiego 25,2%, natomiast dla Polski 32,2%.

Zarówno wskaźnik udziału osób korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem, jak i wskaźnik określający udział osób dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci na przestrzeni lat 2010–2012 przyjmuje trend spadkowy, co świadczy o poprawiającej się sytuacji materialno-bytowej mieszkańców gminy Żórawina.

Tabela 21. Korzystający ze świadczeń rodzinnych w gminie Żórawina w latach 2010–2012

Wyszczególnienie	2010	2011	2012
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	238	228	208
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – ogółem	447	438	389
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	411	403	358
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	22,7%	21,9%	19,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

3.7. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE

Działalność w zakresie wspierania inicjatyw społecznych oraz integracji środowiska lokalnego na terenie gminy prowadzi:

³² Strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy Żórawina na lata 2011–2018.

- Regionalne Centrum Inicjatyw Społecznych,
- Fundacja Aktywni Mieszkańcy,
- Stowarzyszenie na rzecz rozwoju gminy Żórawina.

3.8. INNOWACYJNOŚĆ SPOŁECZNOŚCI INFORMACYJNEJ/ INTERNETOWEJ

Mieszkańcy, dzięki rozbudowie infrastruktury teleinformatycznej, mają dostęp w każdym sołectwie do e-punktów umożliwiających dostęp do formularzy elektronicznych. Wyposażenie sołectw w sprzęt komputerowy zwiększyło komfort kontaktu mieszkańca z urzędem, a także ułatwiło przepływ dokumentów pomiędzy mieszkańcami a urzędem³³.

3.9. POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE I MIĘDZYGMINNE

Gmina Żórawina nie prowadzi współpracy partnerskiej z zagranicznymi jednostkami samorządu terytorialnego.

Gmina Żórawina wraz z gminami: Borów, Ciepłowody, Czernica, Domaniów, Miasto Oława, Przeworno, Siechnice, Miasto Wrocław należy do Związku Międzygminnego Ślęza-Oława. Jego celem jest podnoszenie świadomości ekologicznej ludności oraz poprawa gospodarowania odpadami na terenie gmin wchodzących w skład Związku.³⁴

Ze względu na położenie przy autostradzie A4, gmina Żórawina należy do Lokalnej Grupy Działania Lider A4. Do Stowarzyszenia przynależy również gmina Kąty Wrocławskie, Kobierzyce i Siechnice. Celem Stowarzyszenia jest przede wszystkim działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich³⁵.

3.10. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Na terenie gminy Żórawina działalność prowadzi 25 stowarzyszeń i organizacji społecznych, 5 fundacji oraz 4 spółdzielnie.

Na 10 tys. mieszkańców gminy przypada 31 organizacji. Wskaźnik ten jest porównywalny z odpowiednim wskaźnikiem dla powiatu wrocławskiego (30), województwa dolnośląskiego (34) i Polski (32).

³³ <http://www.zorawina.pl/www/index.php?item=74>.

³⁴ <http://www.sleza-olawa.pl/o-nas/>, [dostęp 30.10.2014].

³⁵ <http://www.lider-a4.pl/statut>, [dostęp 30.10.2014].

Tabela 22. Wskaźniki dot. organizacji pozarządowych (stan na rok 2013)

Wyszczególnienie	gmina Żórawina	pow. wrocławski	woj. dolnośląskie	Polska
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	31	30	34	32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Samorząd terytorialny współpracuje z organizacjami pozarządowymi w oparciu o Program współpracy gminy Żórawina z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

4. SYTUACJA GOSPODARCZA

4.1. PODMIOTY GOSPODARCZE I OTOCZENIE BIZNESU

Funkcja produkcyjna (przemysłowa) i usługowo-produkcyjna jest na terenie gminy Żórawina stosunkowo słabo rozwinięta. W wyniku dużej powierzchni użytków rolnych, dogodnych warunków geologicznych i klimatycznych oś gospodarki gminy stanowi rolnictwo. Inne funkcje, które pełni gmina to funkcja mieszkaniowa i usługowa związana z obsługą mieszkańców gminy.

Pod względem gospodarczym wyraźnie rozwija się północna część gminy – powstaje tam podmiejska zabudowa oraz nowe hurtownie i zakłady rzemieślnicze.

W roku 2013 działalność gospodarczą prowadziło 1 141 podmiotów. Liczba podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat 2009–2013 wzrosła o 43,2%.

Zdecydowana większość podmiotów należała w 2013 roku do sektora prywatnego (98,5%). W sektorze tym dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (84,1%). Sektor publiczny stanowił zaledwie 1,5% wszystkich podmiotów gospodarczych na terenie gminy. W sektorze tym dominowały państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego (76,5%).

Pod względem rodzaju prowadzonej działalności dominowały podmioty gospodarcze prowadzące pozostałą działalność³⁶ (74,2% ogółu podmiotów). Przemysł i budownictwo reprezentowało 23,1% podmiotów gospodarczych, natomiast rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 2,7%.

Tabela 23. Liczba podmiotów gospodarki narodowej na terenie gminy Żórawina w latach 2009–2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
sektor publiczny	23	23	22	20	17
sektor prywatny	774	870	964	1 041	1 124
podmioty gospodarki narodowej ogółem	797	893	986	1 061	1 141

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Biorąc pod uwagę strukturę zatrudnienia wśród podmiotów dominującą grupę stanowią mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób (96,9% ogółu podmiotów). Przedsiębiorstwa małe³⁷ stanowią 3%, natomiast przedsiębiorstwa średnie³⁸ 0,1% podmiotów gospodarczych.

³⁶ W tym m.in. handel, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja, działalność finansowa i ubezpieczeniowa, opieka zdrowotna, działalność związana z kulturą i rozrywką i rekreacją oraz usługi.

Tabela 24. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Żórawina według wielkości zatrudnienia (stan na rok 2013)

Zatrudnienie	Liczba podmiotów gospodarczych
0–9 pracowników	1106
10–49 pracowników	34
50–249 pracowników	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Do największych podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy zalicza się³⁹:

- SSAB POLAND Sp. z o.o. – wyroby hutnicze,
- DROB-FISH P.H. Sp. j. – hurtownia ryb,
- P.P.H.U. WILMAR – tłocznia oleju rzepakowego,
- P.P.U.H. Belmag – producent okapów kuchennych,
- Kasprzak-Olma Sp. c. – zakład produkcji wyrobów metalowych,
- WOMA-MEBLE Sp. j. – wyroby meblowe,
- KLIMAR Sp. j. – hurtownia narzędzi,
- Rolnicze Zakłady Produkcyjno-Doświadczalne Inwestrol IZ Sp. z o.o.,
- Zakład Doświadczalny Instytutu Zootechniki PIB Żerniki Wielkie Sp. z o.o.,
- Zakład Produkcyjno-Handlowy DAN-MET.

Usługi dla rolnictwa prowadzone są przez⁴⁰:

- Młyn Żerniki Wielkie – skup zboża,
- Elewator Żórawina – skup zboża,
- P.P.H.U. WILMAR – skup rzepaku,
- Termena – baza nawozowa,
- Pro Cam Polska Sp. z o.o. – środki ochrony roślin.

Na terenie gminy istnieje park magazynowy Skalski Logistic Park położony w miejscowości Wojkowice w sąsiedztwie zjazdu „Wrocław Wschód” przy autostradzie A4. Park obejmuje powierzchnię około

³⁷ zatrudniające mniej niż 50 pracowników.

³⁸ zatrudniające mniej niż 250 pracowników.

³⁹ Program ochrony środowiska dla gminy Żórawina na lata 2013–2016 z perspektywą na lata 2017–2020, Krajowy Rejestr Sądowy.

⁴⁰ Program ochrony środowiska dla gminy Żórawina na lata 2013–2016 z perspektywą na lata 2017–2020.

50 ha i przeznaczony jest głównie do prowadzenia działalności magazynowej oraz handlowo-usługowej⁴¹.

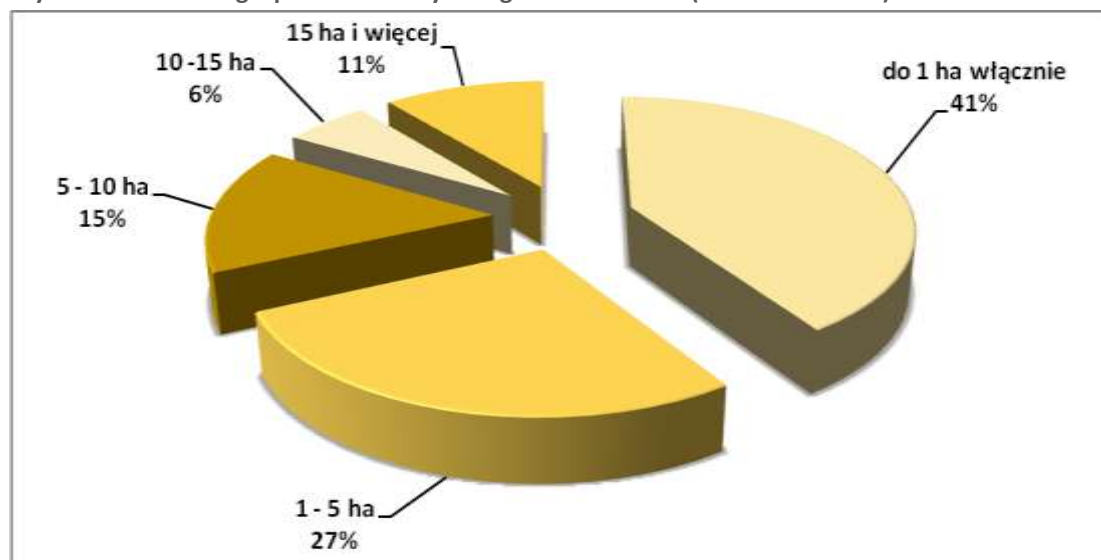
Otoczenie biznesu na terenie gminy Żórawina jest słabo rozwinięte. Należy do niego Urząd Gminy oraz Bank Spółdzielczy w Żórawinie. Podmioty gospodarcze mogą korzystać z usług instytucji otoczenia biznesu zlokalizowanych we Wrocławiu.

4.2. ROLNICTWO

Warunki klimatyczne i glebowe panujące na terenie gminy Żórawina są korzystne dla produkcji rolniczej. Według Powszechnego Spisu Rolnego na terenie gminy w roku 2010 istniały 773 gospodarstwa rolne, o łącznej powierzchni 9 708,86 ha. Spośród gospodarstw rolnych 82,8% prowadziło działalność rolniczą.

Struktura powierzchni wskazuje na znaczne rozdrobnienie gospodarstw rolnych. Najwięcej z gospodarstw (41%) dysponuje powierzchnią do 1 ha. Gospodarstwa o areale 1–5 ha stanowią 27%, natomiast gospodarstwa o powierzchni 5–10 ha stanowią 15%. Pozostałe gospodarstwa stanowią łącznie 17%.

Wykres 4. Struktura gospodarstw rolnych w gminie Żórawina (stan na rok 2010)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

⁴¹ <http://www.skalski.com.pl/oferta/uslugi-deweloperskie/>, [dostęp 24.10.2014].

Powierzchnia upraw na terenie gminy wynosi 8 863,18 ha, co stanowi 73,7% całkowitej powierzchni gminy. Produkcja roślinna opiera się na uprawie zbóż (69,4% powierzchni upraw), uprawie kukurydzy (18,7%), rzepaku i rzepiku (18,6%) oraz upraw przemysłowych (27,8%).

W hodowli zwierząt gospodarskich dominuje trzoda chlewna (8 137 szt.) oraz drób (4 983 szt.).

Największym producentem rolnym na terenie gminy Żórawina jest Zakład Doświadczalny Instytutu Zootechniki Pib Sp. z o.o., który w Żernikach Wielkich posiada fermę zajmującą teren o powierzchni 13 ha, na której prowadzi hodowlę i chów trzody chlewnej⁴².

Na terenie gminy działa również:

- Grupa Producentów Rolnych „HODOWCA” Sp. z o.o. (w Żernikach Wielkich),
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” (w Żórawinie),
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna (w Mnichowicach),
- Rolnicze Zakłady Produkcyjno-Doświadczalne „INWESTROL IŻ” Sp. z o.o. (w Żórawinie),
- Spółdzielcze Gospodarstwo Rolne Węgry (w Węgrach).

4.3. TURYSTYKA

Gmina Żórawina ze względu na brak większych atrakcji krajobrazowych, niewielki stopień lesistości oraz brak większych zbiorników wodnych nie pełni rozwiniętej funkcji turystycznej.

Obecnie na terenie gminy wykorzystywane są tereny Ślęzy jako „dzikie” miejsca biwakowania (szczególnie w okolicach Komorowic i Marcinkowic) oraz niewielki zbiornik wodny w obrębie Wilczkowa jako miejsce wypoczynku okolicznych mieszkańców.

Bazę noclegową stanowią 2 hotele zlokalizowane w Żórawinie.

Elementem sprzyjającym do rozwoju funkcji turystycznej na terenie gminy jest bliskość Wrocławia oraz dobra dostępność komunikacyjna. Potencjał turystyczny mają tereny położone wzdłuż doliny Ślęzy (w szczególności rejon Komorowic i Sadkowa), gdzie występuje stosunkowo największy obszarów zalesionych oraz założenie parkowe w Pasterzycach z nieczynnym systemem stawów rybnych (które może stanowić bazę dla rozwoju wędkarstwa rekreacyjnego)⁴³.

⁴² <http://www.izsbtchzw.pl/>, [dostęp 24.10.2014].

⁴³ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żórawina*, 2005.

4.4. RYNEK PRACY I BEZROBOCIE

Na koniec roku 2013 liczba osób pracujących wynosiła 1 264⁴⁴. W stosunku do roku 2009 odnotowano wzrost o 74,1%. Większość mieszkańców znajduje zatrudnienie w rolnictwie, usługach i handlu.

Tabela 25. Liczba pracujących na terenie gminy Żórawina (stan na rok 2013)

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba pracujących	726	836	871	961	1 264

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W Powiatowym Urzędzie Pracy we Wrocławiu na dzień 31 grudnia 2013 roku zarejestrowanych było 252 mieszkańców gminy Żórawina.

Stopa bezrobocia rejestrowanego⁴⁵ dla powiatu wrocławskiego wynosiła w 2013 roku 5,3% i była niższa niż wskaźnik dla województwa dolnośląskiego (13,2%) i Polski (13,4%).

Tabela 26. Liczba bezrobotnych w gminie Żórawina, pow. wrocławskim, woj. dolnośląskim i Polsce (stan na 31.12.2013)

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych	Stopa bezrobocia rejestrowanego
gmina Żórawina	252	bd. ⁴⁶
pow. wrocławski	3 057	5,3%
woj. dolnośląskie	153 558	13,2%
Polska	2 157 883	13,4%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Na przestrzeni lat liczba bezrobotnych przyjmowała trend wzrostowy. W stosunku do roku 2009 liczba bezrobotnych wzrosła o 6,8%.

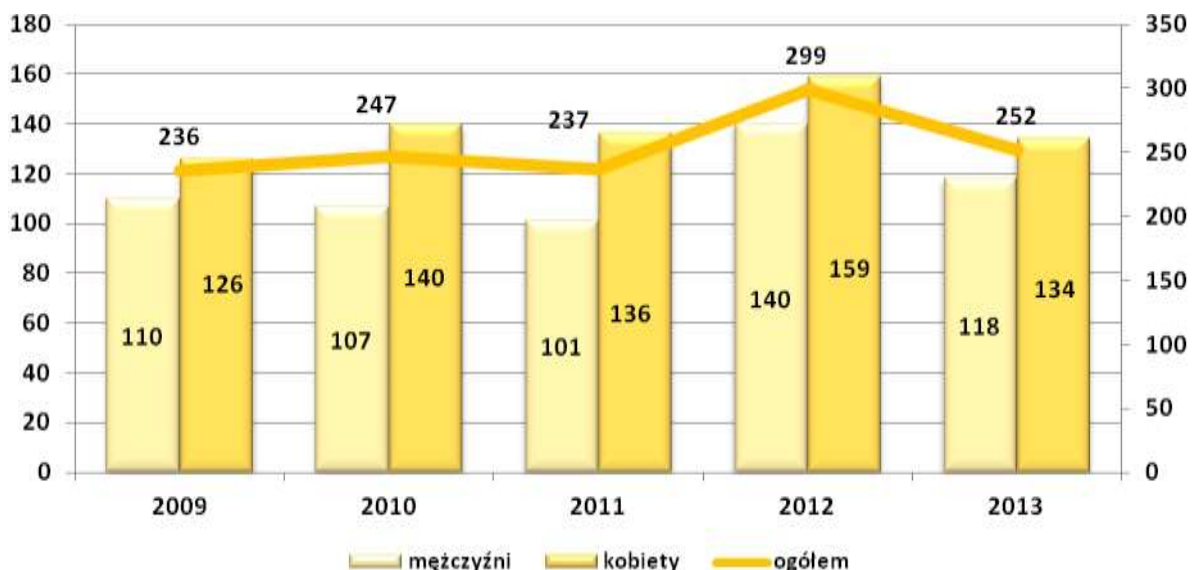
⁴⁴ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. Wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

⁴⁵ Wyrażony w procentach stosunek liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w powiatowych urzędach pracy do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo.

⁴⁶ Brak danych.

Wykres 5. Bezrobotni wg płci w gminie Żórawina w latach 2009–2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Bezrobotni w gminie Żórawina stanowią 3,8% ludności w wieku produkcyjnym.

Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowią kobiety (53,2% ogółu bezrobotnych). Wysoki udział w grupie bezrobotnych mają osoby bez kwalifikacji zawodowych (42,9%), długotrwale bezrobotni (38,9%) oraz osoby powyżej 50 roku życia (32,1%).

Tabela 27. Charakterystyka osób bezrobotnych w gminie Żórawina (stan na rok 2013)

Wyszczególnienie	Liczba osób	Udział % w ogólnej liczbie bezrobotnych
Bezrobotni, w tym:	252	100%
kobiety	134	53,2%
z prawem do zasiłku	38	15,1%
do 25 roku życia	32	12,7%
powyżej 50 roku życia	81	32,1%
długotrwale bezrobotni	98	38,9%
bez kwalifikacji zawodowych	108	42,9%
niepełnosprawni	18	7,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy we Wrocławiu

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

5.1. MIESZKALNICTWO

Na terenie gminy Żórawina znajduje się 2350 budynków mieszkalnych, w tym 2960 mieszkań o średniej powierzchni 108,4 m² (stan na rok 2013). Dla porównania wskaźnik dla powiatu wrocławskiego wynosi 104,6 m², dla województwa dolnośląskiego 72 m², a dla Polski 73,1 m².

Mieszkaniowy zasób gminy Żórawina obejmuje 95 lokali mieszkalnych (w tym 11 lokali socjalnych) w 28 budynkach mieszkalnych⁴⁷.

Mieszkania wyposażone są⁴⁸:

- w 98,1% w instalację wodociągową,
- w 95,4% w ustęp spłukiwany,
- w 93% w łazienkę,
- w 85,6% w centralne ogrzewanie,
- w 14,6% w gaz sieciowy.

W zabudowie mieszkalnej dominuje zabudowa jednorodzinna. Ze względu na napływ ludności z Wrocławia na terenie gminy powstaje również nowoczesne budownictwo wielorodzinne (o charakterze osiedlowym).

Znaczną część zabudowy na terenie gminy stanowią również gospodarstwa rolne ze względu na typowo rolniczy charakter gminy. Stan zabudowy jest zróżnicowany pod kątem wieku, przeznaczenia, techniki wykonania i użytych materiałów, co wpływa na poziom energochłonności⁴⁹.

⁴⁷ Uchwała nr XXVII/202/13 Rady Gminy Żórawina z dnia 28 marca 2013 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy i zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Żórawina w latach 2013–2018.

⁴⁸ Stan na rok 2012.

⁴⁹ Uchwała nr XXVII/202/13 Rady Gminy Żórawina z dnia 28 marca 2013 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy i zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Żórawina w latach 2013–2018.

5.2. SIEĆ KOMUNIKACYJNA

TRANSPORT DROGOWY

Gmina Żórawina posiada dogodne połączenia komunikacyjne sprzyjające funkcjom logistycznym o zasięgu ponadregionalnym, które zapewniają:

- autostrada A4 (Jędrzychowice-Korczowa, ze zjazdem „Krajków” zlokalizowanym na terenie gminy),
- drogi wojewódzkie:
 - nr 395 – Wrocław – Strzelin – Ziębice;
 - nr 346 – Oława – Kąty Wrocławskie – Środa Śląska.

Ponadto przez gminę przebiega 15 dróg powiatowych oraz liczne drogi gminne.

Łączna sieć dróg na terenie gminy wynosi 134,92 km, w tym 9,6% stanowi autostrada, 14,8% drogi wojewódzkie, 53,4% drogi powiatowe, a 7,4% drogi gminne.

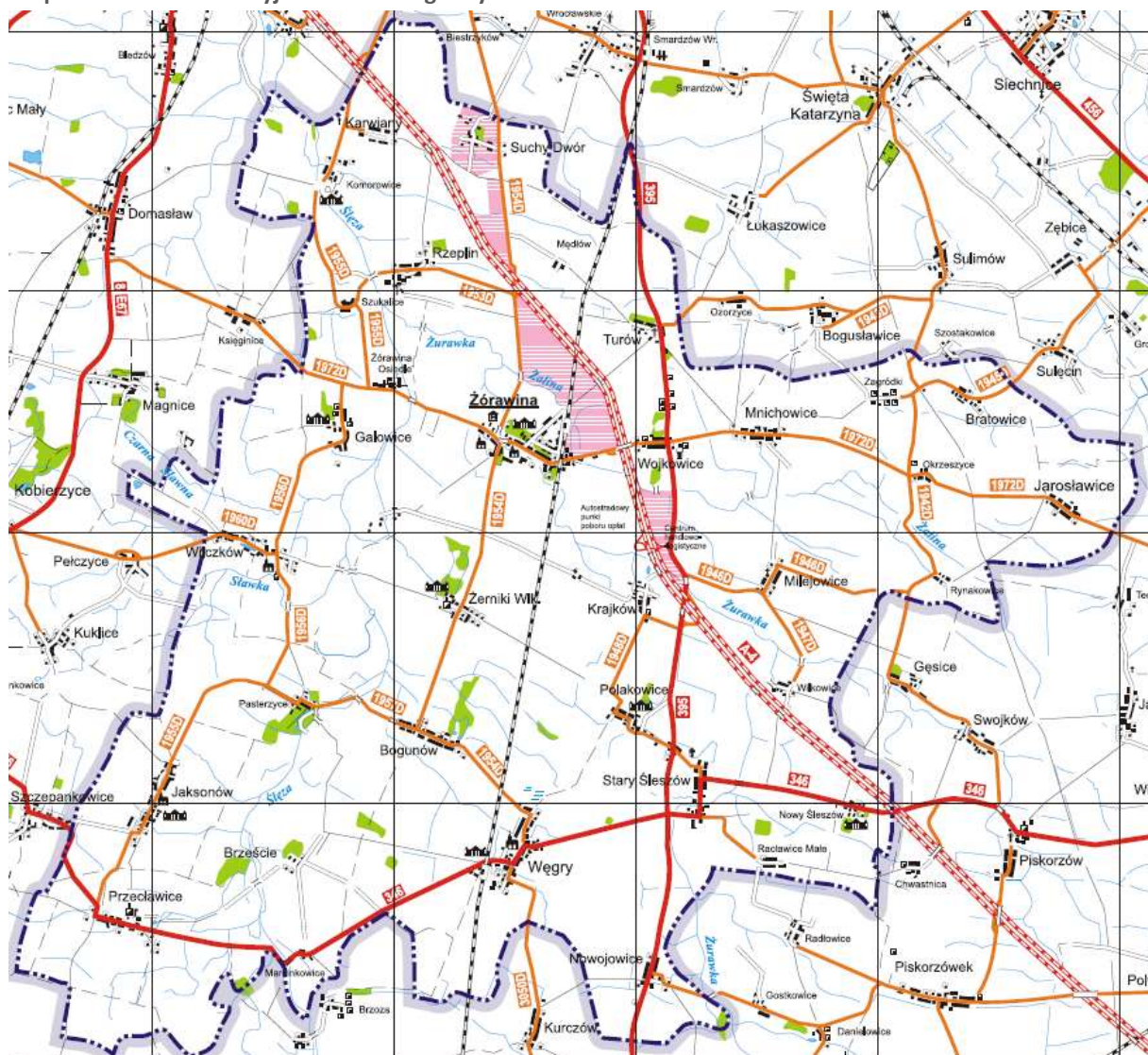
Tabela 28. Długość dróg na terenie gminy Żórawina

Rodzaj drogi	Długość drogi [km]
autostrady	13
wojewódzka	20
powiatowe	72
gminne publiczne	9,92
pozostałe	20
łączna długość	134,92

Źródło: Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Żórawina, 2014

Gmina nie posiada własnego systemu komunikacji zbiorowej. Mieszkańcy mogą korzystać z usług lokalnego przewoźnika zapewniającego komunikację na trasie Wrocław – Żórawina – Przecławice.

Mapa 4. Sieć komunikacyjna na terenie gminy Żórawina

Źródło: <http://zorawina.pl/www/pliki/mapa.pdf>, [dostęp 24.10.2014]

TRANSPORT KOLEJOWY

Przez teren gminy przebiega także linia kolejowa nr 276 relacji Wrocław – Strzelin – Kamieniec Ząbkowicki – Międzyzlesie (Czechy) o znaczeniu krajowym. Przystanki znajdują się w miejscowości Żórawina i Węgry.

5.3. SIEĆ WODOCIĄGOWA, KANALIZACYJNA, ENERGETYCZNA, GAZOWA, CIEPŁOWNICZA

SIEĆ WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA

Gmina Żórawina dysponuje czynną wodociągową siecią rozdzielczą o długości 118,9 km. Gęstość sieci wynosi 0,96 km/km². Odpowiedni wskaźnik dla powiatu wrocławskiego wynosi 1,12 km/km², dla województwa dolnośląskiego 0,74 km/km², a dla Polski 0,91 km/km².

Do sieci podłączonych jest 2079 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Z sieci wodociągowej korzysta 91% mieszkańców gminy.

Na terenie gminy istnieje 6 Stacji Uzdatniania Wody⁵⁰ zasilających gminne miejscowości w wodę (oprócz miejscowości Marcinkowice).

Tabela 29. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna na terenie gminy Żórawina (stan na rok 2013⁵¹)

Wyszczególnienie	sieć wodociągowa	sieć kanalizacyjna
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	118,9	17
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	2 079	469
ludność korzystająca z sieci	8 767	2 509

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi 17 km. Gęstość sieci wynosi 0,14 km/km². Odpowiedni wskaźnik dla powiatu wrocławskiego wynosi 0,68 km/km², dla województwa dolnośląskiego 0,47 km/km², a dla Polski 0,4 km/km².

Sieć kanalizacyjna stanowi 14,3% długości sieci wodociągowej.

Do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadzi 469 szt. przyłączy. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 26% mieszkańców gminy. Mieszkańcy, którzy nie posiadają podłączenia do sieci kanalizacyjnej korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków lub szamba.

Ścieki sanitarne odprowadzane są kanalizacją grawitacyjno-tłoczą do dwóch oczyszczalni ścieków: w Żórawinie i Mędłowie⁵².

⁵⁰ SUW Bratowice, Jaksonów, Star Śleszów, Węgry, Żerniki Wielkie, Żórawina

⁵¹ Ludność korzystająca z sieci wg stanu na rok 2012

SIEĆ GAZOWA

Przez teren gminy Żórawina przebiega gazociąg przesyłowy wysokiego ciśnienia (Wrocław – Kudowa) o ciśnieniu nominalnym PN 6,3 MPa.

Długość sieci gazowej na terenie gminy w 2012 roku wynosiła 9506 m. Do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych prowadziły 203 szt. przyłączy. Z sieci korzystało 14,6% ludności gminy.

Mieszkańcy nieposiadający przyłączy do sieci korzystają z propanu w butlach lub zbiornikach.

Obecnie⁵³ na terenie gminy trwają prace mające na celu gazyfikację gminy. Główna linia przesyłowa ma przebiegać przez miejscowość Suchy Dwór, Mędłów, Żórawinę oraz Wojkowice.⁵⁴

SIEĆ ENERGETYCZNA

Gmina Żórawina nie własnego źródła zasilania energią elektryczną. Energia elektryczna dostarczana jest do miejscowości na terenie gminy za pomocą linii średnich napięć SN 20 kV z GZP⁵⁵ Żórawina R-192.

Natomiast do GZP Żórawina energia dostarczana jest za pośrednictwem linii:

- S-175 z GZP Bielany Wrocławskie,
- S-174 z GZP Strzelin.

SIEĆ CIEPŁOWNICZA

Energetyka ciepła na terenie gminy ma charakter rozproszony, ze względu na brak instalacji będącej źródłem energii cieplnej dla mieszkańców. Mieszkańcy oraz zakłady produkcyjne zaopatrują się energię ciepłą za pomocą indywidualnych kotłowni oraz pieców grzewczych (kaflowych). Opalane są one najczęściej węglem, drewnem lub koksem, które są źródłem niskiej emisji⁵⁶.

⁵² Program ochrony środowiska dla gminy Żórawina na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017–2020.

⁵³ Stan na 31.10.2014.

⁵⁴ http://www.zorawina.pl/www/baza/wyswietl_akt.php?id=524, [dostęp 31.10.2014].

⁵⁵ GPZ – Główny Punkt Zasilania.

⁵⁶ Niska emisja – jest to emisja pyłów i szkodliwych gazów pochodząca z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób.

5.4. GOSPODARKA ODPADAMI

Po wprowadzeniu 1 lipca 2013 roku zmian w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach obowiązek gospodarowania odpadami komunalnymi należy do gmin. Gminy mają obowiązek zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Wiąże się to z dodatkowym obciążeniem administracyjno-prawnym i finansowym gmin, związanym z wdrożeniem i funkcjonowaniem nowego systemu gospodarowania odpadami. Ustawa śmieciowa może przynieść również samorządom terytorialnym wymierne korzyści. Dzięki niej możliwe stanie się uporządkowanie gospodarki odpadami oraz wywiązanie się ze zobowiązań wynikających z prawa unijnego. Jej celem jest również dbanie o czyste i nieskażone środowisko naturalne.

W roku 2013 na terenie gminy zebrano 1314,88 ton odpadów zmieszanych, z czego 68% stanowiły odpady z gospodarstw domowych.

Gmina Żórawina jest objęta systemem gospodarowania odpadami przez Związek Międzygminny Śleza-Oława. Systemem zbierania odpadów objętych jest 2077 gospodarstw domowych.

Tabela 30. Charakterystyka gospodarki odpadami w gminie Żórawina (stan na rok 2013)

Wyszczególnienie	jednostka	stan na rok 2013
ogółem	t	1 314,88
z gospodarstw domowych	t	889,93
budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych	szt.	2 077 ⁵⁷
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	kg	91,8
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	szt.	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Znacznym problemem w zakresie gospodarki odpadami są dzikie wysypiska. Na koniec roku 2013 na terenie gminy istniały 2 dzikie wysypiska o łącznej powierzchni 500 m².

Na terenie gminy Żórawina nie ma czynnych składowisk⁵⁸ odpadów komunalnych. Odpady pochodzące z obszaru gminy wywożone są na składowiska znajdujące się poza jej terenem.

⁵⁷ Stan na rok 2012.

⁵⁸ W latach 1997–2006 na terenie gminy funkcjonowało składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Brzeście.

Raz w miesiącu na terenie gminy organizowany jest Mobilny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Mieszkańcy mogą przekazywać odpady również do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Godzikowicach (gmina Oława).

5.5. SIEĆ TELEFONICZNA I INTERNETOWA

Na terenie gminy nie ma technicznych ograniczeń w dostępie do telefonów dla indywidualnych odbiorców. Mieszkańcy mają również bezprzewodowy (Wi-Fi, w tym w standardzie LTE) dostęp do internetu.

6. ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Analizę wskaźnikową konkurencyjności gminy Żórawina przeprowadzono w odniesieniu do gminy Czernica.

Gmina Czernica została wybrana do analizy wskaźnikowej ze względu na przynależność gminy do powiatu wrocławskiego, rolniczy charakter gminy oraz porównywalną liczbę ludności⁵⁹ i powierzchnię⁶⁰ do gminy Żórawina.

W pierwszej kolejności porównano wybrane wskaźniki sfery infrastruktura, przestrzeń i środowisko, kapitał ludzki, przedsiębiorczość i kooperacja, a następnie przeprowadzono ocenę punktową:

- sytuacja korzystna: + 1 (wskaźnik o nacechowaniu pozytywnym wyższy niż dla gminy Czernica, wskaźnik o nacechowaniu negatywnym niższy niż dla gminy Czernica);
- sytuacja neutralna: 0 (wskaźnik równy wartości dla gminy Czernica);
- sytuacja niekorzystna: – 1 (wskaźnik o nacechowaniu pozytywnym niższy niż dla gminy Czernica, wskaźnik o nacechowaniu negatywnym wyższy niż dla gminy Czernica).

Tabela 31. Analiza wskaźnikowa obszaru przestrzeń, infrastruktura, środowisko

Wskaźnik	gmina Żórawina	gmina Czernica	Ocena punktowa dla gminy Żórawina
PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA, ŚRODOWISKO			
Przychodnie na 10 tys. ludności	5	2	+1
Dzikię wysypiska na 100 km ² powierzchni (szt.)	1,7	13,1	+1
% ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (2012 rok)	26%	68,5%	-1
% ludności korzystającej z sieci wodociągowej (2012 rok)	91%	96,3%	-1
% ludności korzystającej z sieci z sieci gazowej (2012 rok)	14,6%	23,3%	-1
SUMA	-	-	-1

Źródło: Opracowanie własne

Konkurencyjność gminy Żórawina na tle gminy Czernica w obszarze – przestrzeń, infrastruktura, środowisko przedstawia się niekorzystnie. Obszarem wymagającym interwencji ze strony gminy

⁵⁹ Liczba ludności gminy Czernica na koniec roku 2013 wynosiła 13 032

⁶⁰ Powierzchnia gminy Czernica wynosi 8 363 ha

Żórawina jest infrastruktura techniczna. Poprawy wymaga stopień wyposażenia gospodarstw domowych w instalacje kanalizacyjno-wodociągowe oraz gazowe.

Tabela 32. Analiza wskaźnikowa obszaru kapitał ludzki

Wskaźnik	gmina Żórawina	gmina Czernica	Ocena punktowa dla gminy Żórawina
KAPITAŁ LUDZKI			
Współczynnik przyrostu naturalnego (na 1000 os.)	1,1	4,1	-1
Saldo migracji (na 1000 os.)	13,7	34,2	+1
Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	19,4%	22,4%	-1
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	20,0%	13,4%	-1
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (2012 rok)	16,5%	15,9%	-1
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem (2012 rok)	4,4%	4,6%	+1
Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej na 1 000 os. (2012 rok)	43	45	+1
Uczniowie przypadający na 1 do użytku uczniów komputer z dostępem do Internetu w szkołach podstawowych (2012 rok)	6,87	17,57	+1
Uczniowie przypadający na 1 do użytku uczniów komputer z dostępem do Internetu w gimnazjach (2012 rok)	7,27	6,56	-1
Wskaźnik wypożyczeni księgozbioru	38	16,7	+1
SUMA	-	-	0

Źródło: Opracowanie własne

Sytuacja gminy Żórawina w obszarze kapitał ludzki przedstawia się neutralnie na tle gminy Czernica. Jednakże, przy planowaniu kierunków rozwoju i realizacji różnego typu przedsięwzięć należy zwrócić szczególną uwagę na wskaźniki demograficzne: przyrost naturalny, saldo migracji oraz strukturę wiekową ludności. Niezbędnym jest podejmowanie w przyszłości działań zmierzających do zapewnienia ludności odpowiednich warunków bytowych oraz prowadzenie polityki prorodzinnej, co zapewni rozwój społeczny gminy.

Tabela 33. Analiza wskaźnikowa obszaru przedsiębiorczość i kooperacja

Wskaźnik	gmina Żórawina	gmina Czernica	Ocena punktowa dla gminy Żórawina
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ			
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób	11,7	11,9	-1
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	14,4	15,6	-1
Udział spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego w podmiotach gospodarczych ogółem	2,4	0,8	+1
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym	3,8	3,8	0
Pracujący na 1000 ludności	129	72	+1
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	31	21	+1
SUMA	-	-	+1

Źródło: Opracowanie własne

W obszarze przedsiębiorczość i kooperacja gmina Żórawina wypada korzystniej niż gmina Czernica. Należy jednak pamiętać o konieczności ciągłego prowadzenia działań koncepcyjnych i kooperacyjnych w zakresie promowania terenów inwestycyjnych, przedsiębiorczości i ponadgminnej współpracy w odniesieniu do aktywizacji rynku pracy, które wpłyną na zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych, zwiększenie zatrudnienia oraz rozwój gminy.

7. ANALIZA SWOT

Do oceny konkurencyjności gminy Żórawina, oprócz analizy wskaźnikowej, wykorzystano analizę SWOT. Analiza SWOT jest metodą analityczną, która służy do porządkowania informacji według czterech aspektów: mocnych stron (ang. *Strenghts*) i słabych stron gminy (ang. *Weaknesses*) oraz szans (ang. *Opportunities*) i zagrożeń (ang. *Threats*) płynących z otoczenia gminy. Zestawienie to porządkuje wiedzę o gminie i pozwala określić atuty oraz potrzeby gminy, co wpływa zarówno na planowanie, jak i realizowanie priorytetowych zadań inwestycyjnych.

Tabela 34. Analiza SWOT gminy Żórawina

Mocne strony	Słabe strony
OBSZAR: PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA, ŚRODOWISKO • Położenie w obrębie Aglomeracji Wrocławskiej, • Dostępność komunikacyjna (autostrada A4, DW nr 395 i 346, linia kolejowa Wrocław-Międzylesie), • Korzystne warunki klimatyczno-glebowe dla rozwoju rolnictwa, • Potencjał do wykorzystywania energii odnawialnej (biomasa, energia słoneczna), • Niski poziom zagrożenia powodziowego, • Zabytki o znaczeniu krajowym i regionalnym, • Zorganizowany system gospodarki odpadami, • Dobry dostęp do sieci teleinformatycznej, OBSZAR: KAPITAŁ LUDZKI • Niski udział osób korzystających z pomocy społecznej, • Korzystne wskaźniki biblioteczne, • Działalność świetlic wiejskich i Gminnego Centrum Kultury, • Mieszkaniowy zasób gminy, • Wysoki wskaźnik komputeryzacji szkół, • Wzrost zainteresowania zamieszkaniem na terenie gminy, OBSZAR: PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I KOOPERACJA • Wzrost liczby podmiotów gospodarczych, • Bliskość rynków zbytu, • Niskie bezrobocie, • Dostępność terenów pod inwestycje oraz budownictwo jedno- i wielorodzinne, • Działalność największej w Polsce biogazowni,	OBSZAR: PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA, ŚRODOWISKO • Niewystarczająca częstotliwość połączeń transportu publicznego na terenie gminy, • Niski stopień lesistości i brak większych atrakcji krajobrazowych, • Brak produktu turystycznego, • Niewykorzystane walory rzeki Ślęzy i terenów przyległych, • Zanieczyszczenie środowiska naturalnego m.in. dzięki wysypiska śmieci, • Słabo rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna, • Nieliczne szlaki i drogi rowerowe, • Braki w zakresie infrastruktury około drogowej – chodniki, oświetlenie • Niedostatek zagospodarowanych terenów rekreacyjnych i spacerowych, • Rozproszona energetyka ciepła, problem niskiej emisji, • Nierozbudowana sieć kanalizacyjna i gazowa, • Zanieczyszczone środowisko przyrodnicze, OBSZAR: KAPITAŁ LUDZKI • Niski wskaźnik skolaryzacji w szkołach podstawowych i gimnazjum, • Niski kapitał społeczny, OBSZAR: PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I KOOPERACJA • Słabo rozwinięte otoczenie biznesu, • Rozdrobniona struktura agrarna, • Brak współpracy z jednostkami partnerskimi, • Brak współpracy z sektorem prywatnym,

- Działalność Zakładu Doświadczalnego Instytutu Zootechniki Pib Sp. z o.o.
- Przynależność do związków międzygminnych,

Szanse	Zagrożenia
OBSZAR: PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA, ŚRODOWISKO • Rozwój agroturystyki, • Rozwój produktu turystycznego, • Rewitalizacja miejscowości gminnych, • Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i gazowej, • Budowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, • Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, • Poprawa komunikacji zbiorowej w kierunku Wrocławia,	OBSZAR: PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA, ŚRODOWISKO • Wzrost zanieczyszczenia oraz degradacja środowiska przyrodniczego, • Dalsze braki w zakresie infrastruktury, które będą skutkowały opóźnieniem rozwoju gminy w stosunku do regionów w okolicy,
OBSZAR: KAPITAŁ LUDZKI • Korzystna polityka prorodzinna i mieszkaniowa, • Rozwój oferty spędzania czasu wolnego • Wzrost świadomości ekologicznej i zdrowotnej mieszkańców,	OBSZAR: KAPITAŁ LUDZKI • Migracje ludności, • Brak zaangażowania lokalnej społeczności w rozwój gminy, • Pogorszenie warunków bytowych ludności, • Niestabilna polityka państwa,
OBSZAR: PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I KOOPERACJA • Polityka państwa w zakresie działalności gospodarczej (np. ulgi podatkowe), • Wzrost gospodarczy, • Wzrost popularności rolnictwa ekologicznego i żywności ekologicznej, • Rozwój mieszkalnictwa – pełnienie funkcji „sypialni Wrocławia”, • Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na realizację inwestycji.	OBSZAR: PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I KOOPERACJA • Kryzys gospodarczy i wzrost bezrobocia, • Rosnące koszty prowadzenia działalności gospodarczej, • Nieopłacalność produkcji rolnej, • Brak rozwoju partnerstw publiczno-prywatnych.

Źródło: Opracowanie własne

8. PLANOWANIE STRATEGICZNE

Strategia rozwoju gminy Żórawina na lata 2015- 2020 jest najważniejszym dokumentem programowym, w oparciu o który samorząd realizuje obowiązek prowadzenia polityki rozwoju lokalnego. Oddajemy w Państwa ręce dokument nowej strategii rozwoju, której głównym celem jest **stworzenie realnych podstaw planu rozwoju gminy Żórawina w okresie 2015–2020**.

Strategia została opracowana w oparciu o perspektywę wizji gminy Żórawina w 2020 roku, podkreślając jego specyfikę i wskazując na indywidualne rozwiązania, odpowiednie dla jego charakterystyki, wyzwań i potrzeb. Przedłożona strategia **wyznacza główne kierunki rozwoju gminy**, wytycza do **osiągnięcia określone cele**. Jest narzędziem do efektywnego **zarządzania gminą** z perspektywy wielopoziomowego rozwoju. Niemniej jednak jest to dokument programowy, który **nie wskazuje precyzyjnie**, co i z jakich środków zostanie zrealizowane. Takie podejście zgodne jest z zasadami przygotowywania dokumentów strategicznych, w których wskazuje się **kluczowe obszary interwencji** i budowania przewag konkurencyjnych. Natomiast w celu wskazania szczegółowych zadań do realizacji z uwzględnieniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie oraz właściwych źródeł finansowania należy stworzyć odpowiednie dokumenty wykonawcze.

Kluczowe w planowaniu strategicznym jest umożliwienie udziału w pracach nad założeniami strategicznymi **jak najszerszej grupie osób**. Włączenie społeczności w prace nad dokumentem strategicznym pozwalają na skuteczne jego wdrażanie. Prezentowana strategia była tworzona przy zaangażowaniu mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych. Przeprowadzone zostało badanie ankietowe, którego rezultaty były ważnym elementem w dyskusji na temat **przyszłości** gminy Żórawina, tworzenia **wizji, celów**, a także projektowania **rozwiązań**. Proces tworzenia zapisów strategicznych wsparty był również rzetelnymi analizami oraz wnioskami i sugestiami napływającymi od partnerów społecznych, przedstawicieli władz, a także przedstawicieli różnych dziedzin społeczno-gospodarczych.

Dzięki zaangażowaniu w proces budowy *Strategii rozwoju gminy Żórawina* **społeczności lokalnej** i funkcjonujących w jej granicach podmiotów, dokument ten wyraża **interes publiczny**, a także jest ważnym elementem dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego zaangażowanego w sprawy lokalne. Ponadto prezentowany dokument koresponduje ze strategicznymi dokumentami ogólnymi wyższego rzędu takimi jak: *Strategia Europa 2020*, *Strategia Rozwoju Kraju 2020*. *Aktywne społeczeństwo*,

konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo; Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie; Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 roku.

Strategia rozwoju gminy Żórawina na lata 2015- 2020 powstała z inicjatywy Wójta Gminy Żórawina. Jej obecny kształt to wynik wielomiesięcznej pracy interdyscyplinarnej grupy złożonej z **przedstawicieli samorządu terytorialnego** oraz zewnętrznych **ekspertów z firmy Grupa Ergo Sp. z o.o.**

Niniejszy dokument zawiera w szczególności część operacyjną tj. **wizję, misję, cele strategiczne i operacyjne** oraz otwarty katalog **kierunków działań** projektowanych dla gminy Żórawina. Wytyczne kierunki znajdują swoje odzwierciedlenie w przeprowadzonej szerokiej **analizie społeczno- gospodarczej gminy** oraz zasobów, jakimi dysponuje jej samorząd. Diagnoza ta została przeprowadzona w oparciu o weryfikację danych zastanych (*desk research*), na podstawie których prowadzone było dalsze wnioskowanie na potrzeby strategii. Analiza zależności pomiędzy **silnymi i słabymi stronami** oraz **szansami** na rozwój gminy i **zagrożeniami** zidentyfikowanymi w otoczeniu stanowiły punkt wyjścia dla sformułowania wyzwań rozwojowych.

Budując *Strategię rozwoju gminy Żórawina na lata 2015- 2020* przyjęto zasadę, że zidentyfikowane kierunki powinny odnosić się głównie do kompetencji samorządu miejskiego. Problematyka wymagająca włączenia się innych grup społecznych, tj. mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych z gminy Żórawina, zasygnalizowana poprzez konsultacje społeczne i badanie ankietowe została uwzględniona w celach operacyjnych oraz kierunkach działań, które wykraczają poza sferę kompetencji samorządu gminnego. Tym samym należy mieć na uwadze, iż realizacja celów tylko w ograniczonym stopniu zależna jest od działań samorządu.

9. WIZJA I MISJA ROZWOJU GMINY ŻÓRAWINA

Wizja stanowi **obraz stanu**, który pragnie osiągnąć wspólnota mieszkańców gminy Żórawina **do 2020 roku**, dążąc do realizacji celów strategicznych oraz wyznaczonych kierunków działań. Podstawą budowania wizji jest skuteczne wykorzystanie mocnych stron gminy oraz jego szans rozwoju, by zwiększyć jego atrakcyjność i poziom życia lokalnej społeczności.

Rozwój gminy Żórawina powinien być zatem podporządkowany następującej **WIZJI**:

GMINA ŻÓRAWINA TO AZYL W POBLIŻU WIELKIEGO MIASTA. ZIELONYM, REKREACYJNYM ZAPLECZEM WROCŁAWIA.

Gmina Żórawina w 2020 r., która posiada strategiczne położenie przy Wrocławiu, będzie odznaczała się dobrym standardem infrastruktury, optymalnymi warunkami komunikacyjnymi, rekreacyjnymi, które zapewnią komfort życia oraz bezpieczeństwo.

Misja wyznacza **cele nadrzędne** dla rozwoju gminy, które będą przedmiotem dążeń na najbliższe lata. W realizację misji są zaangażowane nie tylko władze gminy oraz przedstawiciele samorządu. Efektywność i skuteczność działania zależy od szerokiego udziału społeczności, partnerów społecznych i gospodarczych.

Cele realizowane przez gminę Żórawina powinny wpisać się zatem w poniższą **MISJĘ ROZWOJU**:

CELEM JEST STWORZENIE MIEJSCA PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM I PRZYJEZDNYM POPRZEC ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ ORAZ ROZBUDOWĘ INFRASTRUKTURY WE WSPÓŁPRACY WŁADZ SAMORZĄDOWYCH, LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI ORAZ PARTNERÓW GOSPODARCZYCH I SPOŁECZNYCH.

10. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Cele określone w *Strategii rozwoju gminy Żórawina na lata 2015- 2020* ukazują pełne spojrzenie na problemy gminy. Cele te wynikają z przyjętej wizji i zdefiniowanej misji rozwoju. Dla urzeczywistnienia **celów strategicznych** zostały sformułowane **cele operacyjne**. Należy je traktować jako ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej całej wspólnoty gminy Żórawina w perspektywie lat 2015–2020.

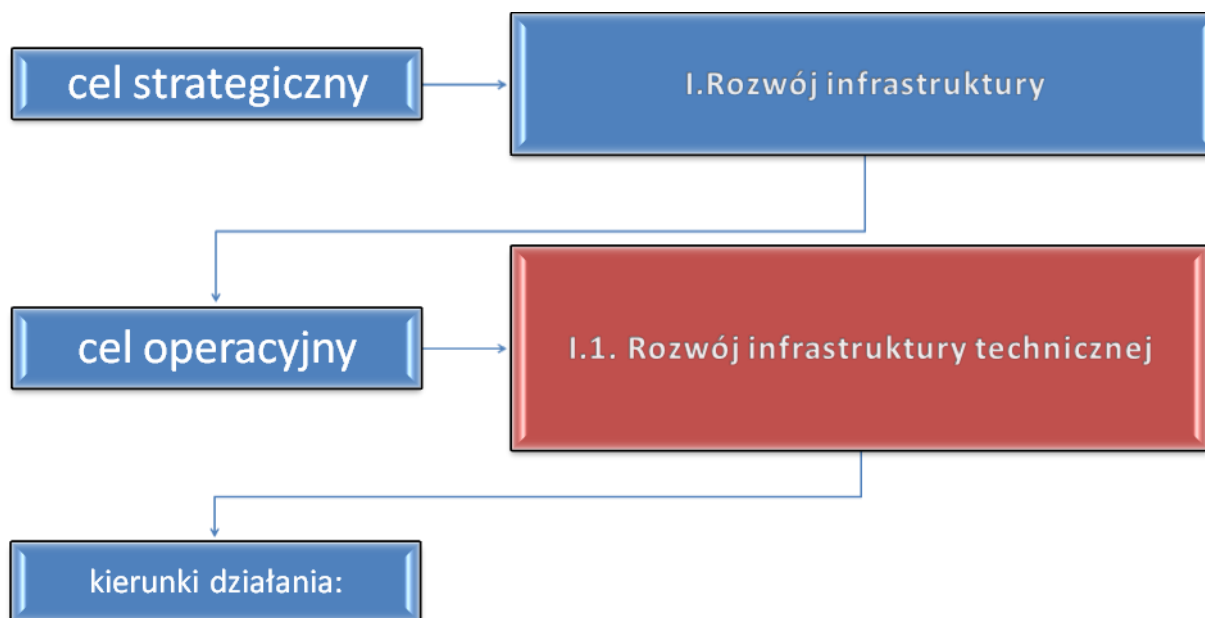
Poniższe schematy prezentują strukturę celów *Strategii rozwoju gminy Żórawina na lata 2015- 2020*, a w dalszej części dokumentu są one poszerzone o proponowane kierunki działań dla poszczególnych celów operacyjnych:

CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
I. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY	I.1. Rozwój infrastruktury technicznej
	I.2. Rozwój infrastruktury drogowej
II. ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I STABILNEGO RYNKU PRACY	II.1. Wspieranie aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców gminy
	II.2. Wspieranie atrakcyjności inwestycyjnej gminy
III. ROZWÓJ BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO, ZDROWOTNEGO I PUBLICZNEGO	III.1. Poprawa jakości i dostępności usług zdrowotnych i opiekuńczych
	III.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu
	III.3. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców w miejscach publicznych
IV. PODNIESIENIE POZIOMU EDUKACJI	IV.1. Poprawa warunków i jakości kształcenia
	IV.2. Rozwój opieki żłobkowej i przedszkolnej
V. POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI GMINY	V.1. Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej
	V.2. Racjonalne wykorzystanie zasobów
	V.3. Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa
	V.4. Optymalizacja rozwiązań komunikacyjnych w gminie
	V.5. Rozwój społeczeństwa informacyjnego
VI. ROZWÓJ AKTYWNOŚCI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	VI.1. Rozwój kultury, sportu i rekreacji na terenie gminy
	VI.2. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego
	VI.3. Wzmacnianie potencjału i skuteczności administracji publicznej

Źródło: Opracowanie własne

I. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY

1. Rozbudowa infrastruktury technicznej na terenie gminy, w tym kanalizacyjnej i gazowej.

Planuje się obranie zadań, mających na celu modernizację i rozbudowę infrastruktury technicznej na terenie gminy Żórawina. Nowoczesna i sprawna infrastruktura gminy zapewnia dobre warunki do inwestowania i podnoszenia standardu życia społeczności lokalnej. Z tego też względu gmina Żórawina, w ramach realizacji zadań ciągłych, planuje modernizację i rozbudowę sieci wodno-kanalizacyjnej, gazowej oraz teleinformatycznej, gdyż ich istnienie oraz sprawność są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa gminy.

1. Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej na terenie gminy

W celu bardziej efektywnego wykorzystania potencjału położenia geograficznego i komunikacyjnego gminy Żółkiew, kluczowy będzie rozwój infrastruktury drogowej. Istotne jest zapewnienie dobrego standardu dróg dojazdowych do terenów mieszkalnych oraz inwestycyjnych.

Niekorzystny jest ogólny stan techniczny dróg przebiegających przez obszar gminy, co utrudnia komunikację. Infrastrukturę drogową należy dostosować do obowiązujących warunków technicznych, parametrów funkcjonalno- użytkowych oraz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.

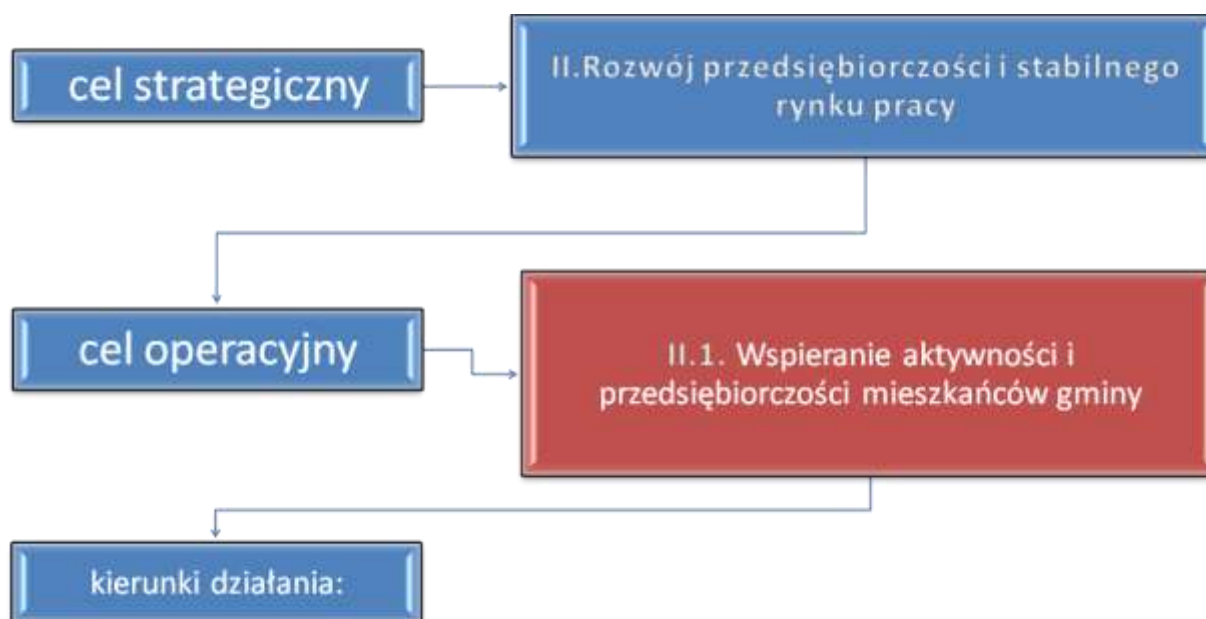
Planowane są działania w zakresie budowy, przebudowy dróg, w tym w szczególności na odcinkach leżących w ciągach komunikacyjnych, które stanowią połączenie z siecią TEN-T, w tym inwestycje na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na tych drogach (Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, Inteligentnego Systemu Transportu). Inwestycje drogowe będą prowadzone zgodnie z Kontraktem Terytorialnym dla województwa dolnośląskiego oraz w przypadku dróg lokalnych zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa.

2. Remont i budowa infrastruktury okołodrogowej m.in. chodników, ścieżek pieszo-rowerowych, przystanków, parkingów.

Konieczny jest rozwój infrastruktury okołodrogowej obejmującej m.in. chodniki, przystanki, parkingi. Istnieje wyraźna potrzeba rozwoju ścieżek pieszo- rowerowych oraz wytyczania nowych dróg rowerowych. Zaleca się budowę i rozbudowę oświetlenia ulic na terenie gminy oraz zwiększenie liczby punktów świetlnych. Należy także zwiększyć liczbę miejsc parkingowych na terenie gminy.

II. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I STABILNEGO RYNKU PRACY

1. Rozwój edukacji w zakresie przedsiębiorczości od początku kształcenia

W procesie kształcenia należy włączyć treści z zakresu przedsiębiorczości oraz prowadzenia własnej działalności. Istotne jest stosowanie metod aktywnych w edukacji takich jak: gry symulacyjne, kontakt z przedsiębiorcami, zajęcia z doradcami zawodowymi, wizyty w firmach lokalnych, instytucjach i bankach. Niezbędny jest także rozwój współpracy pomiędzy podmiotami samorządowymi, placówkami edukacyjnymi oraz przedstawicielami podmiotów gospodarczych i społecznych w zakresie treści i metod kształcenia, a także doskonalenia umiejętności niezbędnych na rynku pracy.

2. Wsparcie rozwoju pracowników i przedsiębiorców z terenu gminy

Porównując gminy przynależące do Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, należy zauważyć wskaźnik przedsiębiorczości dla poszczególnych obszarów, który wyraża liczbę osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w relacji do 100 osób w wieku produkcyjnym. Wynik wskaźnika przedsiębiorczości w gminie Żórawina jest jednym z najniższych we Wrocławskim Obszarze Funkcjonalnym.

Ponad 30% osób bezrobotnych rejestrowych w Gminie Żórawina to osoby długotrwale bezrobotne, tj. dłużej niż 12 miesięcy oraz osób w wieku 45- 50 lat.

Wysokim nasyceniem podmiotami gospodarczymi w otoczeniu gminy Żórawina odznaczają się przede wszystkim miasta: Wrocław, Jelcz- Lasowice, Trzebnica. Atrakcyjny rynek pracy w okolicy gminy Żórawina jest istotną mocną stroną gminy.

W okresie 2015- 2020 niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności zawodowych osób starszych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.

3. Integracja lokalnych przedsiębiorców w celu wymiany doświadczeń i dobrych praktyk

Istotne jest przystępowanie do oddolnych inicjatyw mających na celu wspieranie zrzeszania się podmiotów społecznych i gospodarczych na rzecz rozwoju gospodarki lokalnej i współpracy. Rolą samorządu powinno być umacnianie tych procesów, zachęcanie do współpracy.

4. Wsparcie mobilności zawodowej społeczności lokalnej

Gmina powinna wspierać mieszkańców, którzy pracują poza nią. Należy wzmocnić lokalną politykę godzenia życia zawodowego z prywatnym i społecznym, a także zagwarantować mobilność mieszkańców. Kluczowy jest zarówno rozbudowany portfel usług społecznych, opiekuńczych i edukacyjnych jak i dobry poziom komunikacji drogowej, kolejowej oraz zintegrowany transport publiczny.

5. Wsparcie aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych

Gmina Żórawina powinna wspierać aktywizację osób niepełnosprawnych oraz zależnych. Ważne jest inicjowanie działań na rzecz wspierania zatrudnienia, edukacji, czy uczestnictwa w życiu społecznym osób niepełnosprawnych. Należy wzmocniać aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych, aby

mieli szansę na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy, w podmiotach ekonomii społecznej czy też w instytucjach pracy chronionej takich jak warsztaty terapii zajęciowej.

W okresie 2015- 2020 istotne będzie wspieranie tworzenia i rozwoju podmiotów ekonomii społecznych jako miejsc pracy, integracji, rehabilitacji, aktywizacji społecznej i zawodowej.

1. Podniesienie konkurencyjności oferty terenów inwestycyjnych

Podnoszenie konkurencyjności oferty terenów inwestycyjnych wiąże się głównie z planowaniem przestrzennym, przygotowaniem infrastruktury technicznej oraz drogowej na wyznaczonych obszarach, a także z promowaniem oferty. Istotna jest skuteczność konkurencyjności o inwestorów z innymi samorządami oraz sposoby podnoszenie własnej atrakcyjności inwestycyjnej.

2. Pozyskiwanie nowych inwestorów oraz tworzenie nowych miejsc pracy.

Wykorzystując dotychczasowe doświadczenia oraz analizując aktualne trendy, należy kontynuować działania promujące ofertę inwestycyjną skierowaną do przedsiębiorców.

III. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO, ZDROWOTNEGO I PUBLICZNEGO

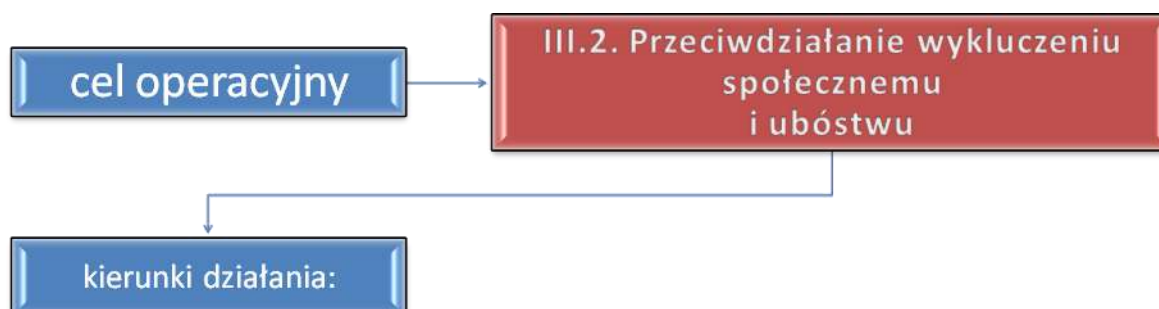

1. Promowanie zdrowego stylu życia oraz wspieranie rozwoju profilaktyki i usług medycznych

Jakość życia mieszkańców zależy w dużej mierze od świadomości i profilaktyki zdrowotnej. Promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia, korzystania z profilaktycznej oferty ochrony zdrowia ma niebagatelne znaczenie nie tylko dla samych mieszkańców. Planowane są cykliczne działania z zakresu profilaktyki zdrowia, badania i konsultacje medyczne dla mieszkańców oraz akcje informacyjne, uświadamiające mieszkańcom konieczność stałego dbania o zdrowie i kondycję fizyczną a także zwiększenie dostępności badań i zabiegów leczniczych wykonywanych w na terenie Gminy Żórawina.

2. Wspieranie rozwoju usług opiekuńczych nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi, przewlekle chorymi oraz zależnymi

Zmiany w strukturze demograficznej gminy Żórawina wymuszają dostosowanie priorytetów ochrony zdrowia do warunków funkcjonowania społeczeństw starzejących się. Należy wzmocnić opiekę skierowaną do osób starszych, a także niesamodzielnych czy też przewlekle chorych. Niezbędny staje się rozwój pomocy społecznej oraz instytucje wsparcia środowiskowego.

1. Wspieranie rodziny jako podstawowej komórki społecznej

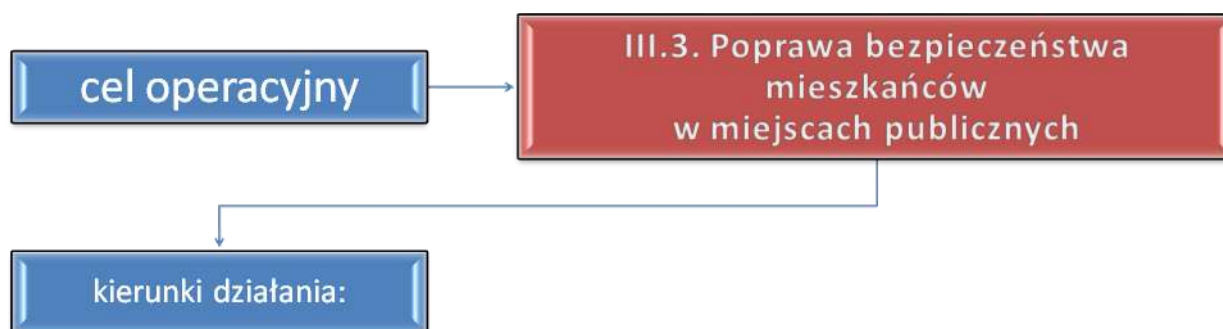
Zła sytuacja materialno-ekonomiczna czy brak wsparcia w społeczności lokalnej mogą prowadzić do powstawania problemów i dysfunkcji w funkcjonowaniu rodzin. Należy dążyć do stworzenia mechanizmów, które stwarzały warunki rodzinom z dysfunkcjami do wyjścia z sytuacji kryzysowej. Szczególnie ważny jest rozwój współpracy i wymiany informacji pomiędzy przedstawicielami pomocy społecznej, edukacji, służb bezpieczeństwa, urzędów pracy i innych podmiotów wspierających rodziny.

2. Wspieranie działań mających na celu wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem

Należy rozwijać mechanizmy, które będą przeciwdziałały marginalizacji dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem. W szczególności powinno się podjąć działania na rzecz włączenia rodziców do współpracy ze szkołami i placówkami oświatowo-wychowawczymi. Niezbędne jest wzmocnienie funkcji socjalnych szkół oraz wspieranie inicjatyw lokalnych w zakresie poprawy sytuacji dzieci i młodzieży.

3. Wspieranie inicjatyw na rzecz profilaktyki społecznej

W celu przeciwdziałania wykluczenia społecznego konieczne jest wzmocnienie profilaktyki społecznej oraz wsparcie osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem (m.in. niepełnosprawni, osoby starsze, bezrobotni, osoby niesamodzielne). Należy wspierać powstawanie i rozwój podmiotów ekonomii społecznej, które mają na celu integrację społeczną, zatrudnianie osób z grup szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspomaganie ich przez system konsultacji i doradztwa, opiekę medyczną czy psychologiczną.

1. Rozwój wyposażenia służb bezpieczeństwa publicznego.

Zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa publicznego wymaga ciągłego doskonalenia wiedzy i umiejętności właściwych służb oraz modernizacji sprzętu, który wykorzystywany jest w ich pracy.

2. Wspieranie rozwiązań w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańców w miejscach publicznych np. w zakresie rozwoju monitoringu.

Celem tego działania jest rozwój systemu monitoringu miejsc potencjalnie niebezpiecznych na terenie gminy, który będzie działał prewencyjnie, a także będzie pomocny przy wykrywaniu sprawców wykroczeń.

3. Tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa przeciwpożarowego i przeciwpowodziowego m.in. poprzez poprawę systemu monitoringu i alarmowania, polepszenia zaopatrzenia wodnego do celów przeciwpożarowych

Istnieje wyraźna potrzeba intensyfikacji działań w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego i przeciwpowodziowego, w tym poprzez systemy monitoringu i wczesnego ostrzegania. Konieczna jest współpraca z innymi samorządami i podmiotami w zakresie identyfikacji zagrożeń, budowy i modernizacji odpowiedniej infrastruktury, a także w ramach systemów informowania oraz koordynacji działań antykrzysowych.

4. Tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

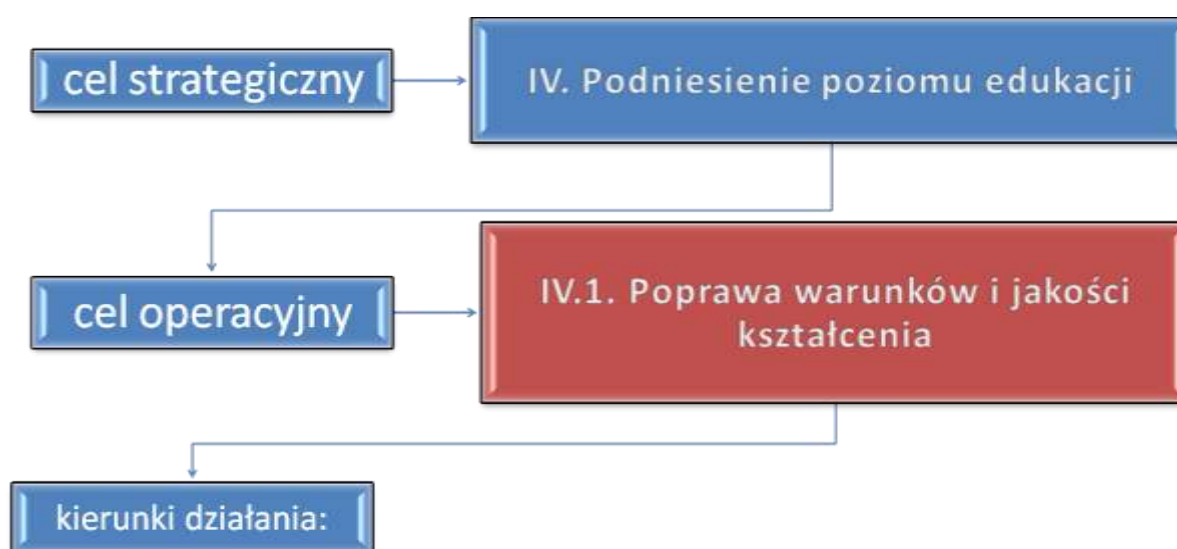
Zakłada się kontynuowanie działań ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym m.in. poprzez budowę i rozwój odpowiedniej infrastruktury.

5. Poprawa systemu bezpieczeństwa w zakresie wód opadowych.

Należy wzmocnić system bezpieczeństwa w zakresie wód opadowych m.in. poprzez rozwój jednostki Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczej Straży Pożarnej, a także modernizację systemu odprowadzania wody gruntowej i deszczowej w obiektach na terenie gminy.

IV. CEL STRATEGICZNY: PODNIESIENIE POZIOMU EDUKACJI

1. Rozwój placówek edukacyjnych w zakresie poprawy ich stanu technicznego oraz wyposażenia w pomoce dydaktyczne i nowoczesne technologie

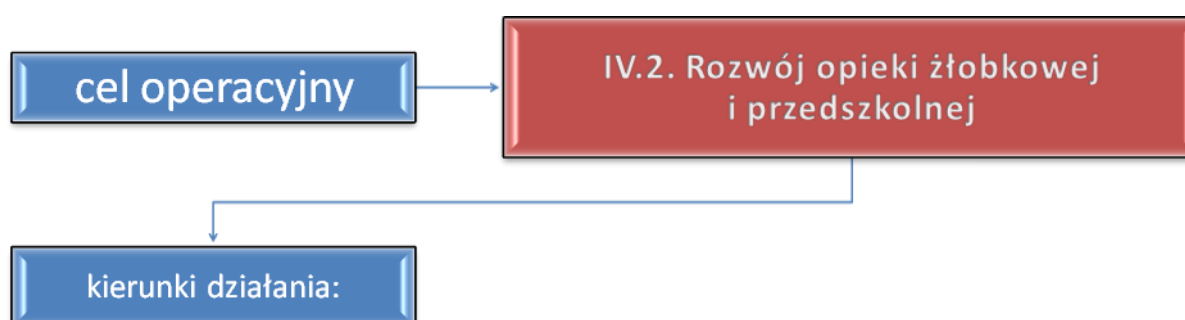
Należy zadbać o właściwe wyposażenie szkół i przedszkoli, w tym zwłaszcza w zakresie technologii informatycznych, które obecnie odgrywają istotną rolę w procesie kształcenia. O jakości kształcenia, poza programem edukacyjnym, kompetencjami kadry, decydują warunki, w jakich ma miejsce proces nauczania, jak również dostępne pomoce dydaktyczne. Zgodnie z tym, zakłada się ciągłe doskonalenie stanu technicznego bazy placówek edukacyjnych oraz ich doposażenie w nowoczesne pomoce dydaktyczne na terenie gminy Żórawina.

Rekomendowane są działania w zakresie:

- Rozwoju infrastruktury sportowej przy placówkach edukacyjnych m.in. przy gimnazjum w Żórawinie,
- Zwiększenia bezpieczeństwa przy szkołach m.in. monitoring, bezpieczne przejścia,
- Zachęcanie dla rodziców i uczniów do posyłania dzieci do szkół na terenie gminy,

➤ Promowanie edukacji w szkołach na terenie gminy.
2. Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dostosowanych do potrzeb uczniów
Należy rozwijać ofertę zajęć pozalekcyjnych skierowanych do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym zarówno tych z problemami w nauce, jak i szczególnie uzdolnionych. Z tym działaniem bezpośrednio jest powiązane: ➤ zapewnienie transportu dzieci do szkół oraz instytucji kultury, ➤ rozwój oferty opieki świetlicowej w szkołach, ➤ organizacja wymian międzyszkolnych, w tym międzynarodowych, ➤ informatyzacja edukacji, ➤ zwiększenie oferty z zakresu nauki języków obcych, ➤ poszerzenie oferty o zajęcia korekcyjne i logopedyczne.
3. Rozwój poradnictwa edukacyjno-zawodowego skierowanego do uczniów szkół na terenie gminy Żórawina.
Niezbędne w procesie kształcenia jest wsparcie w wyborze ścieżki edukacyjnej młodzieży już na etapie szkół gimnazjalnych. Należy wzmocnić poradnictwo edukacyjno- zawodowe świadczone na terenie gminy Żórawina.
4. Rozwój programów edukacyjnych z głównym naciskiem położonym na współpracę, kreatywność i odpowiedzialność.
W procesie kształcenia należy zadbać o umiejętności społeczne uczniów szkół, które są istotne w zakresie świadomego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym. Szkoła powinna położyć nacisk na rozwijanie umiejętności współpracy między uczniami, pracy zespołowej, czy też kreatywne rozwiązywanie problemów.

1. Wspieranie działalności w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 i przedszkolnej oraz poprawa dostępności tych usług

Konieczne jest zagwarantowanie równego dostępu do usług edukacyjnych w tym edukacji przedszkolnej oraz opieki nad dziećmi do lat 3, aby m.in. minimalizować skutki rozwarstwienia społecznego. Ważne jest także zapewnienie opieki nad dziećmi w okresach wakacyjnych.

2. Wspieranie alternatywnych form wychowania przedszkolnego i opieki nad małym dzieckiem

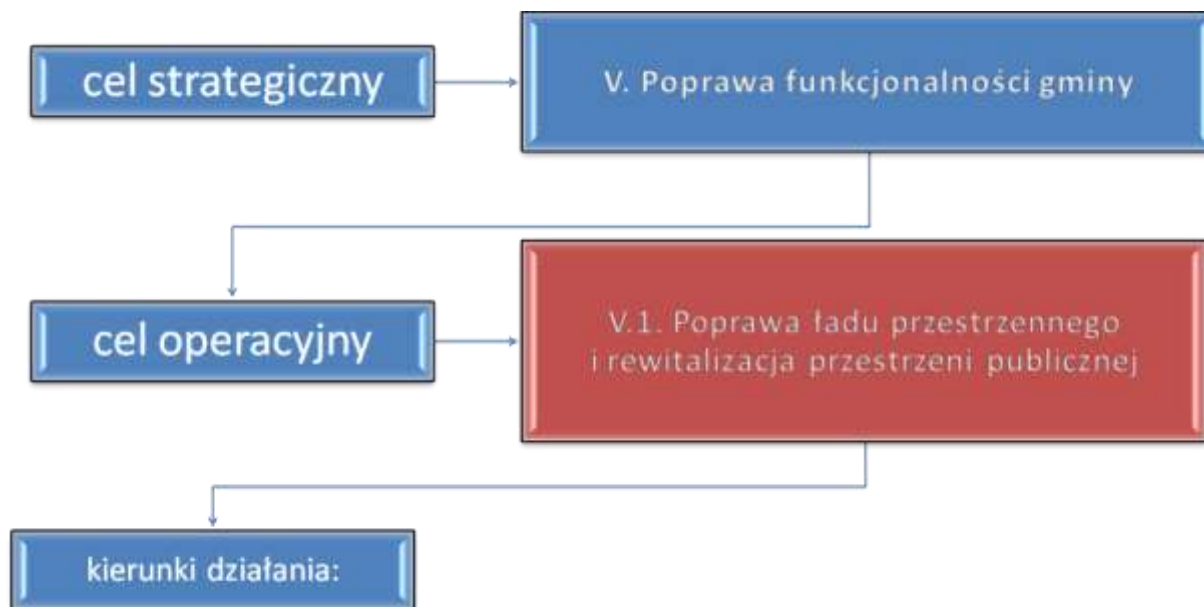
Rozwój alternatywnych form wychowania przedszkolnego i opieki nad małym dzieckiem jest szansą na wyrównanie dostępu do opieki żłobkowej i przedszkolnej. Różne formy opieki są odpowiedzią na potrzeby i oczekiwania rodziców i opiekunów. Punkty przedszkolne i żłobkowe powinny być dostępne w okresach wakacyjnych.

3. Rozwój infrastruktury w ramach opieki żłobkowej i przedszkolnej.

W gminie Żórawina planowany jest rozwój publicznych placówek w zakresie opieki żłobkowej i przedszkolnej w tym budowa żłobka. Należy opracować także mechanizm badania i monitorowania zapotrzebowania na opiekę żłobkową i przedszkolną na terenie gminy.

V. CEL STRATEGICZNY: POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI GMINY

1. Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Planowane jest opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (w skrócie: MPZP) dla następujących obszarów:

- a) Bratowice-Zagródki
- b) Bogunów
- c) Galowice
- d) Jaksonów
- e) Karwiany- Komorowice
- f) Krajków
- g) Milejowice
- h) Mędłów
- i) Nowojowice
- j) Okrzeszyce
- k) Polkowice
- l) Przecławice

- m) Rzeplin
- n) Stary Śleszów
- o) Suchy Dwór
- p) Szukalice
- q) Węgry
- r) Wilczków
- s) Żórawina.

Działania te powinny być spójne ze *Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego. Gmina Żórawina*. W granicach wskazanych terenów należy przede wszystkim uwzględnić dominujące funkcje wskazane w *Studium*. Nie dopuszcza się przeznaczania terenów w MPZP w sposób uniemożliwiający docelową realizację wskazanych w *studium* funkcji dominujących.

Ponadto w ramach wykazu zadań objętych „Wieloletnim Programem Inwestycyjnym Powiatu Wrocławskiego”, który został uchwalony przez Radę Powiatu Wrocławskiego, planowana jest rozbudowa Systemu Informacji Przestrzennej Powiatu Wrocławskiego (wroSIP).

2. Racjonalne planowanie zagospodarowania przestrzennego i społeczno- gospodarczego.

Strukturę przestrzenną gminy Żórawina charakteryzują przede wszystkim:

- duże obszary użytków czysto rolnych,
- niski stopień zalesienia,
- równomiernie rozmieszczona sieć osadnicza,
- przebieg dróg kolejowych i drogowych o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym.

Gmina charakteryzuje się największym obszarem zajmowanym przez użytki rolne w powiecie wrocławskim, który stanowi 87,8% ogólnej powierzchni. Na duży udział w strukturze użytkowania gruntów terenów o funkcji rolniczej mają wpływ bardzo dobrej klasy, urodzajne gleby (I – III) stanowiące 91,7% ogółu. Niewielką powierzchnię stanowią lasy – tylko 0,07 % mające siedliska głównie wzdłuż cieków wodnych⁶¹.

Inne funkcje wyodrębnione na obszarze gminy to:

- funkcja mieszkaniowa,
- funkcja usługowa związana z obsługą mieszkańców gminy (oświata, handel, administracja, gastronomia, rzemiosło usługowe, kultura i wypoczynek).

⁶¹ Por.: Program ochrony środowiska dla gminy Żórawina na lata 2013- 2016 z perspektywą na lata 2017 -2020.

Powierzchnia zajęta przez obszary zainwestowane i komunikację stanowi 6,54 % (782 ha) całej powierzchni gminy.

Należy rozwijać politykę przestrzenną gminy Żórawina w oparciu o racjonalne przekształcenia i zagospodarowanie z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych, społecznych, gospodarczych i kulturowych oraz zasad organizowania ładu przestrzennego. Kluczowe jest niedopuszczenie do rozlewania się gminy, do chaosu przestrzennego. Planowanie rozwoju przestrzeni publicznej powinno mieć na uwadze przede wszystkim tworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego, wzrostu poziomu i jakości życia oraz atrakcyjności gminy, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

3. Rewitalizacja fizyczna, społeczna i gospodarcza przestrzeni publicznej – poprawa atrakcyjności miejscowości.

Kluczowym aspektem rozwoju gminy są procesy ożywiania życia publicznego mieszkańców poprzez rewitalizację przestrzeni publicznych. Planowane inwestycje w zakresie rewitalizacji powinny angażować mieszkańców w zakresie projektowania społecznych i gospodarczych funkcji przestrzeni. Istotne jest współpraca oraz dialog w zakresie nowych inwestycji, które będą miały wpływ na jakość życia mieszkańców gminy. Nie powinny być rozwijane inwestycje, które mogą znacząco obniżyć jakość życia mieszkańców.

Rekomendowana są m.in. następujące zadania:

- Poprawa estetyki pasów zieleni przy drogach na terenie gminy,
- Poprawa efektywności działania w zakresie odśnieżania ulic na terenie gminy,
- Ogólna poprawa estetyki gminy m.in. w zakresie zieleni w przestrzeni publicznej,
- Zagospodarowanie terenów zielonych, wytyczenie tras rekreacyjnych, budowa małej architektury (np. ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery),
- stworzenie na terenie gminy Żórawina przyjaznej i bezpiecznej infrastruktury (zabudowa rowów melioracyjnych, parkingi, chodniki, wyłożenie kostką części głównej miejscowości, rewitalizacja terenów zielonych we wsi,
- prace modernizacyjne w zakresie skablowania napowietrznej linii elektroenergetycznej SN 20kV L-126, w szczególności na odcinku od słupa nr 5 do słupa nr 6 na terenie gminy,
- Poprawa stanu bezpieczeństwa na terenie gminy m.in. poprzez rozwój monitoringu, zwiększenia odpowiedzialności gminy w zakresie bezpiecznych zwierząt.

1. Poprawa jakości powietrza oraz wód podziemnych i powierzchniowych na terenie gminy.

W celu zrównoważonego rozwoju gminy należy kontynuować działania dotyczące ochrony zasobów naturalnych w szczególności wód powierzchniowych i podziemnych oraz jakości powietrza. Działania powinny być spójne z *Naprawczym programem ochrony powietrza dla stref na terenie województwa dolnośląskiego* [w skrócie: POP] oraz *Programem ochrony środowiska dla gminy Żórawina na lata 2013- 2016 z perspektywą na lata 2017 – 2020. Aktualizacja*.

Wskazanie właściwych działań wymaga zidentyfikowania przyczyn ponadnormatywnych stężeń oraz rozważenia możliwych sposobów ich likwidacji.

Konieczne jest prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania skażeniu gleb i wód m.in. przestrzegania całkowitego zakazu wywozu ścieków bytowych i gospodarczych na pola uprawne czy też łąki. Niezbędne jest kontynuowanie zadań miękkich, nie inwestycyjnych, polegających na uświadomieniu skali zagrożenia, promowaniu kultury rolnej uwzględniającej potrzeby ochrony środowiska, działaniach administracyjnych gminy - wyznaczeniu obszarów ochronnych i egzekwowaniu ustanowionych nakazów i zakazów. Potrzebne są także inwestycje w zakresie zastosowania rozwiązań technicznych, które mają na celu przeciwdziałanie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń obszarowych, adaptacji urządzeń technicznych i wykonywania specjalnych urządzeń melioracyjnych.

Dla ograniczenia zanieczyszczeń związanych z transportem, należy przewidzieć poszerzenie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg, wykonywaniu nasadzeń roślinności (trawy, krzewy). Na odcinkach ujściowych rowów przydrożnych można projektować stawy suche lub mokre o retencji pozwalającej na zatrzymanie zanieczyszczeń.

Niezależnie od powyższego należy dążyć do wyposażenia jednostek ratownictwa w zapory przechwytyjące zanieczyszczenia, w zapory sorbcyjne, sorbenty wiążące zanieczyszczenia

ropopochodne. Ważnym elementem ochrony wód przed zanieczyszczeniami może mieć, uzyskanie wpływu na migrację ścieków z terenu gminy.

W tym celu Gmina Żórawina powinna:

- prowadzić dalszą współpracę w ramach *Studium ochrony przed powodzią zlewni rzeki Ślęza*;
- popierać inicjatywy gmin sąsiadujących w górnych biegach rzek i potoków zmierzającą do poprawienia stanu wód płynących na terenie Gminy Żórawina;
- wykorzystywać każdą inicjatywę przedsiębiorców i grup mieszkańców do budowy lub rozbudowy urządzeń służących do ochrony wód;
- dążyć do zminimalizowania ilości nielegalnego zrzutu ścieków;
- zwiększyć retencję wód w zlewniach oraz przeciwdziałać skutkom wezbrań powodziowych.

Szansą na poprawę jakości wód jest wspieranie inicjatyw podmiotów gospodarczych oraz organizacji i instytucji zmierzających do uzyskania dofinansowania inwestycji eliminujących zagrożenia dla środowiska i wspierających rozwój zrównoważony ze środków krajowych i zagranicznych, wzrost społecznienia procesów podejmowania decyzji mających wpływ na stan środowiska, a także prawny nakaz opracowywania programów ochrony środowiska przez jednostki administracji samorządowej oraz planów ochrony obszarów chronionych.

Rekomendowane jest wdrożenie programów z zakresu gospodarki niskoemisyjnej oraz zwiększania udziału odnawialnych źródeł energii na terenie gminy. Należy także promować i inicjować zadania w zakresie przeciwdziałania palenia śmieciami i innymi substancjami, które zwiększają zanieczyszczenie powietrza na terenie gminy. Działania te mają na celu zwrócenie uwagi mieszkańców na estetykę gminy oraz jakość zasobów – powietrza, wody, gleb, otoczenia.

Rekomendowana jest rozbudowa infrastruktury technicznej w celu odbioru ścieków przy użyciu kanalizacji sanitarnej.

2. Kontynuowanie prac w zakresie usuwania azbestu w gminie Żórawina.

Należy kontynuować działania w zakresie usuwania azbestu zgodnie z zaktualizowanymi danymi dotyczącymi inwentaryzacji azbestu oraz *Programu usuwania azbestu z terenu gminy Żórawina*.

3. Wspieranie efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej, mieszkalnych, zakładów usługowych.

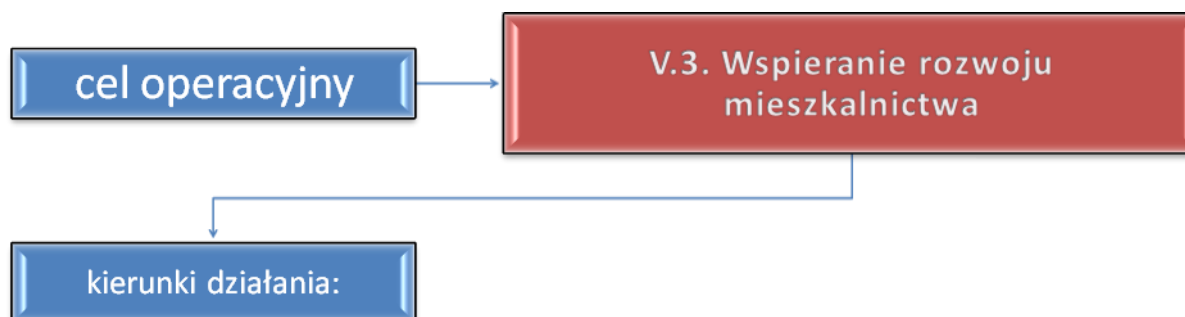
Ważna jest poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, mieszkalnych, zakładów usługowych. Należy promować podejmowanie działań termomodernizacyjnych, czy też wymiany węglowych urządzeń grzewczych na instalacje o niskiej emisji (np. na gaz ziemny, olej opałowy, czy pompy ciepła).

4. Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii

Ograniczenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych przyczyni się do redukcji emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia stopnia degradacji środowiska naturalnego. Należy wzmocnić promowanie wykorzystania technologii niskoemisyjnych oraz produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii w gminie.

5. Kształtowanie postawy proekologicznej mieszkańców gminy

Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska wymaga także świadomości proekologicznej wśród mieszkańców. Gmina będzie wspierała proces edukacyjny w zakresie wykorzystywania ekoinnowacyjnych technologii i kształtowanie postaw proekologicznych.

1. Wzrost dostępności mieszkań socjalnych, chronionych i komunalnych na terenie gminy.

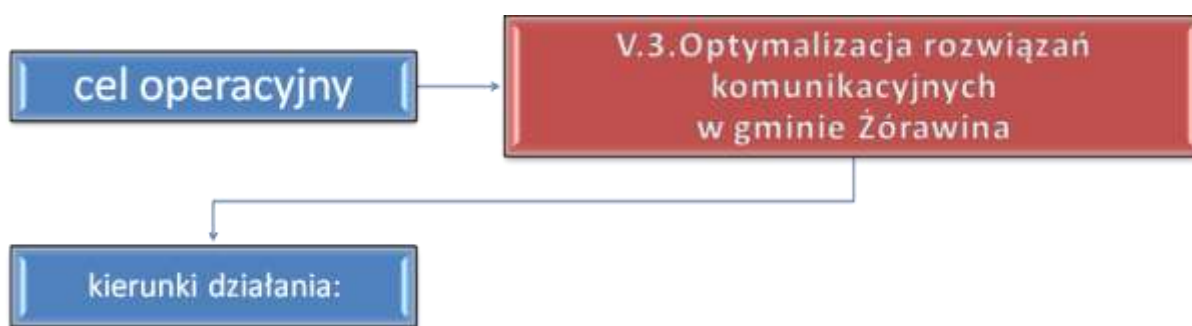
Kluczowe jest zapewnienie odpowiedniego zasobu mieszkań socjalnych oraz chronionych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze względu na niską samodzielność ekonomiczną. Gmina powinna zadbać o standard już istniejących zasobów mieszkaniowych.

2. Promowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe.

Należy szeroko promować możliwości rozwoju budownictwa mieszkaniowego na terenie gminy. Gmina Żórawina posiada bardzo dobre warunki dla osób zainteresowanych budownictwem jednorodzinny oraz wielorodzinny, życiem w społeczności miejskiej, z dobrą infrastrukturą i atrakcyjnym otoczeniem. Atutem gminy jest bliskość Aglomeracji Wrocławskiej oraz sąsiedztwo wielu miejsc aktywnego wypoczynku.

Niezbędne jest przeciwdziałanie zjawisku niekontrolowanej i intensywnej suburbanizacji, chaosowi przestrzennemu, rozlewaniu się osadnictwa. Istotne jest komponowanie rozwoju przestrzeni w oparciu o racjonalne przekształcenia – spójne skupisko gminne.

1. Poprawa dostępności transportowej gminy (powiązania wewnętrzne i zewnętrzne).

Barierą rozwoju gminy jest niedrożność układu komunikacyjnego. Priorytetowe jest zarządzanie infrastrukturą drogową, która w sposób efektywny przyczyni się do poprawy mobilności mieszkańców wewnątrz i na zewnątrz gminy, zwiększy przepustowość sieci transportowej, skróci czas przejazdu na terenie gminy oraz poza jego obszar, a także zwiększy komfort podróży oraz zmniejszy emisję spalin i hałasu. Efektem realizacji działań w ramach poprawy dostępności transportowej gminy będzie m.in. poprawa dojazdu do miejsc pracy, edukacji i wypoczynku.

Słabą stroną gminy jest brak zintegrowanego transportu wewnątrz gminy, który odpowiednio umożliwiłby poruszanie się po terenie gminy oraz na terenie Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego. Ponadto niewystarczający jest poziom zarządzania komunikacją na poziomie zintegrowanym na terenie Aglomeracji Wrocławskiej⁶².

⁶² Szerzej zobacz: *Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 r.*

Planowane są inwestycje w ramach Kontraktu Terytorialnego dla województwa dolnośląskiego dotyczące zrównoważonej mobilności ludności oraz ekologicznego transportu. Zadanie będzie realizowane przy współpracy samorządu ze stroną rządową. Projekty będą realizowane jako spójne z celami *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego*.

Rekomendowane jest ograniczenie ruchu kołowego samochodów ciężarowych na terenie gminy Żórawina, co ma przede wszystkim na celu przeciwdziałanie dewastowania infrastruktury drogowej, a także zmniejszenie poziomu emisji spalin oraz hałasu.

Kluczowe są także inwestycje w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym m.in. przy placówkach edukacyjnych, poprzez montowanie urządzeń ograniczających prędkość (np. poduszki berlińskie), patrole prewencyjne służb.

2. Budowa dróg rowerowych i wytyczanie nowych tras rowerowych na terenie gminy.

W ramach rozwoju komunikacji wewnątrz gminy oraz międzygminnej niezbędne jest stworzenie planu rozbudowy tras rowerowych oraz budowa nowych dróg rowerowych. Efektem realizacji działań będzie w szczególności spójność sieci dróg i ścieżek rowerowych, a także zwiększenie bezpieczeństwa na drogach. Ważna jest także współpraca między poszczególnymi samorządami, zarządami dróg o różnych kategoriach w zakresie rozwoju ciągów rowerowych i pieszo- rowerowych oraz zwiększania bezpieczeństwa różnych uczestników ruchu drogowego.

3. Rozwój i usprawnienie przyjaznych środowisku oraz niskoemisyjnych systemów transportu

Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz spójności systemu komunikacji publicznej, zmniejszania emisji spalin i hałasu transportu publicznego. Komunikacja publiczna w obrębie gminy oraz na zewnątrz powinna być dostępna w równym stopniu dla mieszkańców, co zagwarantuje lepszy rozwój gospodarczy oraz poprawi sytuację na rynku pracy. Rozwój komunikacji będzie miał także pozytywny wpływ na rekreację poprzez zwiększenie dostępności miejsc atrakcyjnych do wypoczynku.

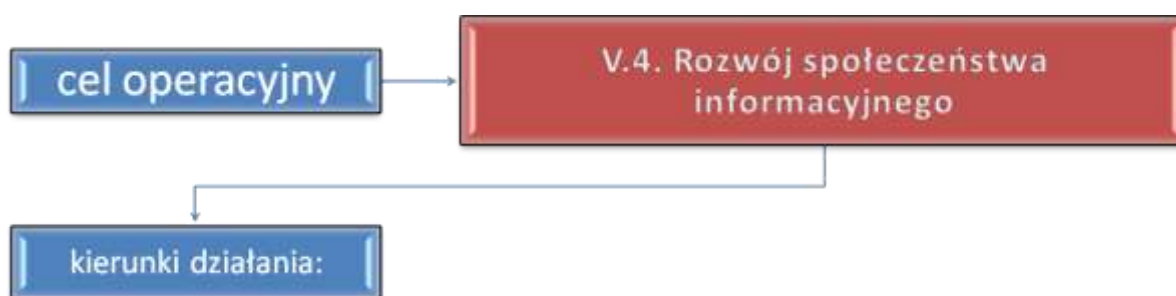
Rekomendowany jest rozwój komunikacji międzygminnej, a także wdrożenie koncepcji zintegrowanego transportu miejskiego w ramach całej Aglomeracji Wrocławskiej⁶³. Mieszkańcy gminy Żórawina w badaniu ankietowym do niniejszej strategii określili, że nie ma połączeń

⁶³ Szerzej zobacz: *Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 r.*

komunikacyjnych z gminy Żórawina do Kobierzyc, Siechnic. Potrzebny jest także transport na trasie: Komorowice – Karwiany – Wrocław.

Kluczowa jest także poprawa dostępności komunikacyjnej (częstotliwości, spójności systemów transportu) w szczególności z ośrodków wiejskich do dworca kolejowego w Żórawinie, a także w kierunku Wrocławia oraz miejscowości znaczących w szczególności z perspektywy rynku pracy, edukacji, wypoczynku, rekreacji, kultury i sportu (m.in. Kobierzyc, Siechnice, Trzebnica, Bielany Wrocławskie).

1. Rozwój szerokopasmowego internetu oraz sieci teleinformatycznej na terenie gminy Żórawina.

Planowany jest rozwój infrastruktury teleinformatycznej na terenie gminy Żórawina. Istotne jest wsparcie i intensywny rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez zwiększanie standardów dostępowych do sieci internet.

2. Rozwój e-usług.

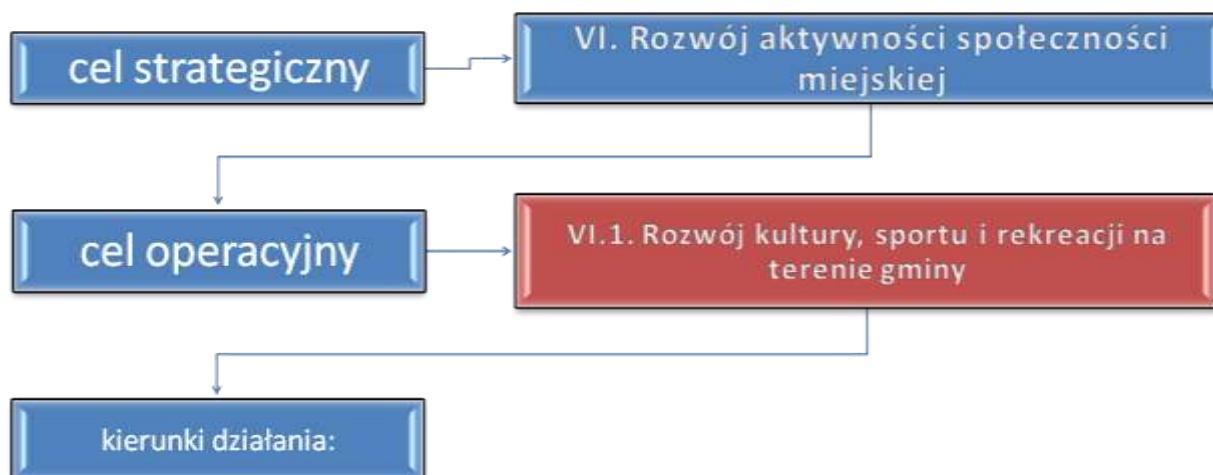
Cyfryzacja usług publicznych ma na celu wzmocnienie komunikacji jednostek samorządu z otoczeniem. Wykorzystanie nowoczesnych technologii i internetu ma na celu usprawnienie procesów administracyjnych w tym obsługi klientów.

3. Podnoszenie umiejętności w zakresie wykorzystywania nowoczesnych technologii

Gmina będzie wspierała rozwój kompetencji cyfrowych wśród mieszkańców. Rozwój e-usług jest powiązany bezpośrednio z podnoszeniem umiejętności w zakresie wykorzystywania nowoczesnych technologii.

VI. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ AKTYWNOŚCI SPOŁECZNOŚCI GMINNEJ

1. Rozwój działalności obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy.

Wspieranie rozwoju talentów, zainteresowań mieszkańców ma duże znaczenie dla standardów życia w gminie. Podejmowane zadania powinny być ukierunkowane na wypracowanie przemyślanej koncepcji zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców, a także na rozwój miejsc integrujących społeczność lokalną (centrum spotkań, miejsca tworzenia więzi społecznych). Należy rozwijać działalność oraz ofertę obiektów rekreacyjnych i sportowych działających na terenie gminy.

2. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej na terenie gminy

Planowana jest rozbudowa infrastruktury – tras rekreacyjnych (m.in. ścieżek rowerowych), a także budowa nowych obiektów rekreacyjnych i sportowych (np. place zabaw).

Korzystne dla gminy będzie wytyczanie szlaków turystycznych w partnerstwie z innymi gminami Dolnego Śląska np. Wrocławiem, Oleśnicą, Ząbkowicami, Bielawą. Należy dążyć także do budowy ścieżek rowerowych łączących gminę z Wrocławiem, co odpowiadałoby na potrzeby mieszkańców i turystów.

Rekomendowany jest:

- Rozwój infrastruktury sportowej m.in. przy gimnazjum w Żórawinie, w Mędłowie,
- Budowa i udostępnianie miejsc integracji na terenach wiejskich z wykorzystaniem miejsc już istniejących, w tym świetlic wiejskich,
- Tworzenie na miejscu istniejącej infrastruktury sportowej – centrum sportu, który posiada ofertę skierowaną do dzieci i dorosłych,

- utworzenie na terenie gminy centrów edukacyjno- sportowego oraz świetlic, remont i modernizacja budynków świetlic wraz z prowadzeniem zajęć integracyjnych, edukacyjnych, prozdrowotnych dla każdej grupy wiekowej mieszkańców,
- tworzenie oferty rekreacyjnej dla mieszkańców Wrocławiu (stawy, Ślęza); organizowanie spływów kajakowych, udostępnianie miejsc piknikowych,
- promowanie zabytków i produktów lokalnych gminy.

3. Zagospodarowanie terenów zielonych na terenie gminy.

W celu rozwoju funkcji rekreacyjnych należy kontynuować inwestycje w zakresie zagospodarowania terenów zielonych na terenie gminy, w tym budowę placów zabaw, obiektów tzw. małej architektury (ławki, stojaki rowerowe, osłony drzew i inne).

Do celów długoterminowych zaliczono następujące działania:

- dostosowanie terenów leśnych do pełnienia funkcji rekreacyjno- wypoczynkowej;
- tworzenie innych terenów zieleni urządzonej (skwery, zieleńce);
- zagospodarowanie zielenią otoczenia gminnych obiektów użyteczności publicznej oraz rewitalizacja wybranych cennych zespołów i założeń zieleni w obiektach zabytkowych do celów rekreacyjno- wypoczynkowych;
- wspieranie proekologicznych działań lokalnych nadleśnictw w realizacji obecnie obowiązujących planów urządzania lasu oraz „programów ochrony przyrody”;
- Promocja turystyki pieszej, rowerowej, ukierunkowanej na aktywny odbiór walorów przyrodniczych i krajobrazowo – kulturowych (ścieżki przyrodniczo – dydaktyczne; punkty atrakcyjnych stanowisk roślin i siedlisk zwierząt);
- ochrona szczególnie cennych alei drzew,
- wprowadzanie nowych zadrzewień.

Rekomendowane działania:

- Wytyczenie i zagospodarowanie ścieżek edukacyjnych;
- Odtworzenie alei drzew przy ulicy Lipowej w Rzeplinie i Turowie;
- Opracowanie aktualnej inwentaryzacji przyrodniczej Gminy Żórawina;
- Poszerzenie oferty dla turystów i zwiększenie dochodów rolników.

4. Rozwój działalności instytucji kultury na terenie gminy.

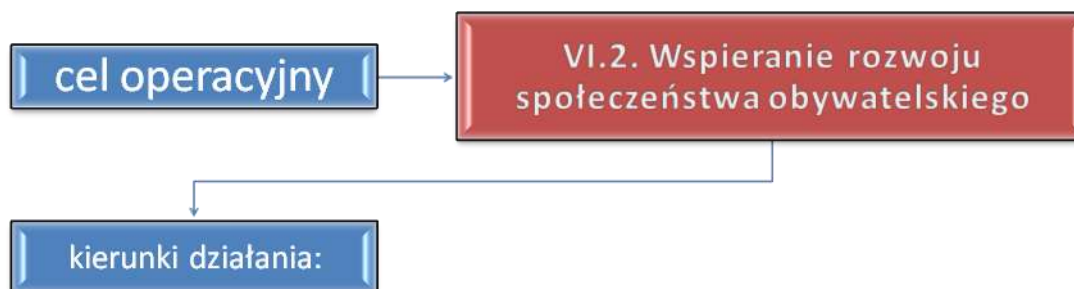
Gmina powinna wspierać rozwój działalności instytucji kulturalnych, organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury, sportu, rekreacji, działających na terenie gminy.

Rekomendowane jest przygotowanie oraz wdrożenie *Programu ochrony kościoła gotycko-manierystyczny pw. św. Trójcy w Żórawinie* oraz przygotowanie obiektu do udostępniania dla turystów jako perły manieryzmu (promowanie zabytku).

5. Rozwój imprez organizowanych na terenie gminy.

Należy rozwijać imprezy odbywające się w gminie w szczególności o znaczeniu ponadlokalnym, które są atrakcyjne dla mieszkańców oraz turystów. Powinno się kontynuować kierunek włączania się do imprez czy akcji organizowanych na terenie gminy Wrocław, co jest dobrą okazją do promowania gminy jako gminy „po sąsiedzku”. Cenna w zakresie organizacji imprez jest także współpraca z samorządami i międzysektorowa m.in. w ramach Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania Lider A4. Ważne jest nawiązywanie do tradycji i historii gminy, uwypuklenie roli kościoła pw. św. Trójcy, a także rozwijanie nowatorskich koncepcji imprez, promowanych szeroko na terenie Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego.

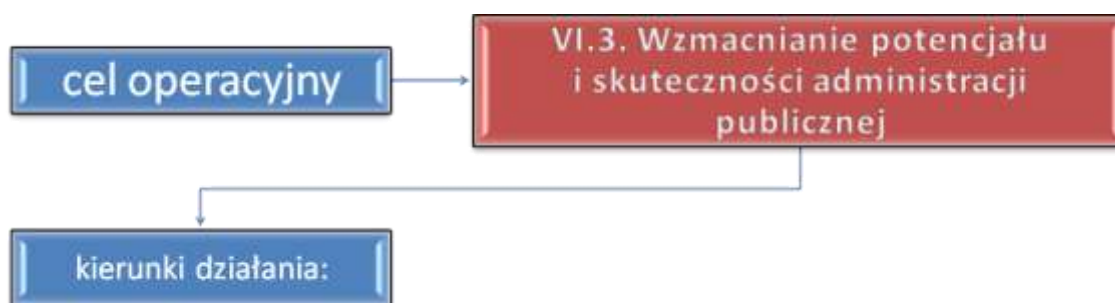

1. Wsparcie rozwoju inicjatyw obywatelskich.

Należy wspierać rozwój inicjatyw obywatelskich na terenie gminy, w tym zarówno partycypacji społecznej w pracach administracji i władz lokalnych jak i wzmocnienie roli partnerstwa pomiędzy sektorem publicznym i pozarządowym.

2. Rozwój wolontariatu na terenie gminy.

Celem jest podniesienie świadomości mieszkańców gminy na temat znaczenia wolontariatu, popularyzowanie wolontariatu jako formy samorozwoju i zwiększania kompetencji społecznych oraz zawodowych, a także jako wartościowej i atrakcyjnej formy aktywności oraz narzędzia integracji społecznej.

1. Usprawnianie procesów zarządzania w administracji publicznej.

Podejmowane będą inicjatywy mające na celu zwiększenie potencjału samorządu do wypełniania swoich funkcji w nowoczesny i partnerski sposób. Działania realizowane w tym obszarze powinny dotyczyć:

- Usprawnienia procesów oraz jakości stanowienia prawa miejscowego i aktów administracyjnych;
- Rozwoju e-usług publicznych oraz upowszechniania elektronicznej obsługi ludności;
- Rozwoju systemów informatycznych oraz udostępniania cyfrowych baz danych;
- Rozwoju nowoczesnej infrastruktury i wyposażenia budynków użyteczności publicznej.

2. Rozwój współpracy Gminy Żórawina z podmiotami gospodarczymi, społecznymi i samorządowymi

Z punktu widzenia działalności publicznej celowa jest współpraca samorządu gminnego z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, sektorem prywatnym i społecznym. Współpraca z sektorem pozarządowym opiera się na

W kolejnych latach istotna będzie współpraca pomiędzy samorządami terytorialnymi. Stąd też istotny jest rozwój współpracy w ramach Związku Międzygminnego Ślęza – Oława, czy też Związku EKOLOG .

3. Rozwój współpracy międzynarodowej oraz zrzeszania z innymi samorządami w kraju i zagranicą.

Ważnym aspektem jest rozwój współpracy międzynarodowej oraz zrzeszania z innymi samorządami w kraju i zagranicą. Należy kontynuować inicjatywy w obszarze kulturalno- sportowym, edukacyjnym. Ważny jest także rozwój międzynarodowych kontaktów gospodarczych gminy.

11. INWESTYCJE DEDYKOWANE PROW 2014-2020 I INNYCH WSPIERAJĄCYCH OBSZARY WIEJSKIE.

Zadania inwestycyjne przewidziane do realizacji w ramach EFRROW Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 i innych obejmujących obszary wiejskie, zgodnie z celem strategicznym wskazującym jako priorytet rozwój i rozbudowę infrastruktury na terenie gminy w podziale na miejscowości. Do realizacji przewiduje się następujące zadania:

Miejscowość: Bogunów

1. Utworzenie świetlicy wiejskiej wraz z zagospodarowaniem otoczenia.
2. Budowa systemu kanalizacji sanitarnej.
3. Rewitalizacja parku.
4. Budowa chodnika w ciągu pieszym przy ul. Marii Konopnickiej i Ślężnej z uzupełnieniem infrastruktury oświetleniowej.
5. Budowa placu zabaw i boiska wielofunkcyjnego.
6. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej.
7. Zastosowanie OZE/alternatywnych źródeł ciepła w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Bratowice

1. Zagospodarowanie terenu rekreacyjnego poprzez wykonanie placu zabaw, siłowni zewnętrznej oraz boiska wielofunkcyjnego.
2. Remont świetlicy wiejskiej z zagospodarowaniem terenu.
3. Oczyszczenie i zagospodarowanie terenu wokół stawu.
4. Budowa systemu kanalizacji sanitarnej.
5. Przebudowa/remont ul. Piastowskiej oraz ul. Polnej.
6. Budowę chodników przy ul. Piastowskiej i Polnej.
7. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej.
8. Zastosowanie OZE/alternatywnych źródeł ciepła w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Brzeście

1. Modernizacja urządzeń placu zabaw.
2. Budowa świetlicy wiejskiej.
3. Budowa systemu kanalizacji sanitarnej.
4. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Galowice

1. Budowa chodnika i drogi rowerowej w Galowicach.
2. Budowa kanalizacji sanitarnej.
3. Oczyszczenie stawu i zagospodarowanie terenu wokół stawu (budowa miejsca do wypoczynku, placu zabaw, ścieżek rekreacyjnych).
4. Rozbudowa terenu boiska i placu zabaw.
5. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej.
6. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Jaksonów

1. Zagospodarowanie terenu przy kościele na ul. Wrocławskiej.
2. Wykonanie systemu kanalizacji sanitarnej.
3. Przebudowa/remont ul. Słonecznej.
4. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej.
5. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Jarosławice

1. Utworzenie placu zabaw, boiska i terenu rekreacyjnego.
2. Utworzenie siłowni zewnętrznej.
3. Remont i doposażenie świetlicy wiejskiej.
4. Budowa kanalizacji sanitarnej.
5. Rozbudowa ciągu pieszego.
6. Przebudowa/remont dróg o numerach 119, 120, 127, 118, 8, 28.

7. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej w miejscowości.
8. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Karwiany

1. Rewitalizacja i zagospodarowanie centrum miejscowości (obok stawu) poprzez utworzenie miejsca rekreacji i wypoczynku z oświetleniem terenu.
2. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej.
3. Utworzenie ciągu pieszo-rowerowego.
4. Zagospodarowanie terenu przy świetlicy w Karwianach.
5. Budowa drogi gminnej – ul. Komorowicka oraz ul. Wiosenna w Karwianach.
6. Rozbudowa miejsca rekreacji (m.in. siłowni zewnętrznej).
7. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej w miejscowości wraz z uzupełnieniem punktów świetlnych.
8. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Komorowice

1. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej.
2. Utworzenie ciągu pieszo-rowerowego w Karwianach i Komorowicach.
3. Utworzenie infrastruktury wypoczynkowej i rekreacyjnej w miejscowości wraz z uzupełnieniem punktów świetlnych.
4. Rozbudowa infrastruktury dekoracyjnej.
5. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Krajków

1. Budowa świetlicy wiejskiej z zagospodarowaniem terenu.
2. Przebudowa/remont drogi gminnej dz. nr 39.
3. Budowa chodnika oraz drogi rowerowej.
4. Rozbudowa/remont placu zabaw oraz terenu rekreacyjnego.
5. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej.

6. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej.
7. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Mędlów

1. Rozbudowa/remont ul. Osiedlowej.
2. Budowa ciągu pieszo-rowerowego przy ul. Długopolskiej.
3. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej wraz z uzupełnieniem punktów świetlnych.
4. Rozbudowa systemu oczyszczania ścieków.
5. Budowa świetlicy wiejskiej.
6. Utworzenie terenów rekreacji i zabaw.
7. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Milejowice

1. Rozbudowa/remont placu zabaw.
2. Modernizacja boiska z utworzeniem miejsca integracji poprzez budowę wiaty.
3. Remont świetlicy wiejskiej.
4. Przebudowa/remont drogi (dz. nr 51) z budową oświetlenia drogowego.
5. Budowa chodnika/ścieżki rowerowej.
6. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Mnichowice

1. Budowa świetlicy wiejskiej.
2. Rozbudowa chodnika na ul. Lipowej.
3. Przebudowa/remont ul. Sosnowej wraz z budową chodnika/drogi rowerowej.
4. Przebudowa/remont drogi gminnej (dz. nr 21,22,23).
5. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej w miejscowości wraz z uzupełnieniem punktów świetlnych.
6. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej.
7. Przebudowa/remont ul. Brzozowej, Leszczynowej i Topolowej.
8. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Nowojowice

1. Przebudowa/rozbudowa miejsca rekreacji – placu zabaw, boiska i miejsca integracji.
2. Budowa systemu kanalizacji sanitarnej.
3. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej w miejscowości wraz z uzupełnieniem punktów świetlnych.
4. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Nowy Śleszów

1. Utworzenie placu zabaw i miejsca rekreacji.
2. Budowa chodnika.
3. Budowa systemu kanalizacji sanitarnej.
4. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej w miejscowości.
5. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Okrzeszyce

1. Budowa placu zabaw.
2. Budowa chodnika przy drodze powiatowej.
3. Budowa systemu kanalizacji sanitarnej.
4. Przebudowa/remont drogi gminnej- dz. nr 51.
5. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej w miejscowości wraz z uzupełnieniem punktów świetlnych.
6. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Pasterzyce

1. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej w miejscowości wraz z uzupełnieniem punktów świetlnych.
2. Zagospodarowanie terenu rekreacyjnego.
3. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej.
4. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Polakowice

1. Przebudowa/remont ul. Polnej.
2. Budowa chodnika/drogi rowerowej przy drodze powiatowej.
3. Budowa systemu kanalizacji sanitarnej.
4. Rozbudowa placu zabaw i terenu rekreacyjnego przy szkole podstawowej.
5. Budowa drogi Polakowice – Węgry.
6. Budowa drogi Polakowice – Żerniki Wielkie – Wilczków.
7. Budowa świetlicy wiejskiej.
8. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej w miejscowości wraz z uzupełnieniem punktów świetlnych.
9. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Przecławice

1. Przebudowa/remont dróg gminnych z uzupełnieniem punktów świetlnych.
2. Oczyszczenie i modernizacja stawów w miejscowości oraz zagospodarowanie terenu wokół dla celów rekreacji.
3. Budowa systemu kanalizacji sanitarnej.
4. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej w miejscowości.
5. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Raclawice Małe

1. Wykonanie świetlicy wiejskiej.
2. Rewitalizacja i zagospodarowanie terenu wokół stawu.
3. Budowa placu zabaw.
4. Budowa systemu kanalizacji sanitarnej.
5. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej w miejscowości z rozbudową punktów świetlnych.
6. Budowa chodnika/drogi rowerowej.
7. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Rzeplin

1. Budowa siłowni zewnętrznej.
2. Budowa/rozbudowa systemu oczyszczania ścieków.
3. Rozbudowa chodnika na ul. Lipowej.
4. Budowa oświetlenia drogowego ul. Jaśminowej i Kasztanowej.
5. Przebudowa/remont ul. Kalinowej, Bzowej, Kasztanowej.
6. Budowa świetlicy i zagospodarowanie terenu działki nr 342.
7. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej w miejscowości z rozbudową punktów świetlnych.
8. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Rynakowice

1. Budowa placu zabaw.
2. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Stary Śleszów

1. Budowa chodnika przy drodze wojewódzkiej.
2. Rozbudowa parku wiejskiego.
3. Budowa i rozbudowa systemu oczyszczania ścieków.
4. Przebudowa/remont ul. Słonecznej, Bocznej, Pięknej, Ogrodowej i Kwiatowej wraz z budową punktów świetlnych.
5. Remont świetlicy wiejskiej.
6. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej w miejscowości.
7. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Suchy Dwór

1. Budowa/rozbudowa systemu oczyszczania ścieków.
2. Budowa świetlicy wiejskiej z zagospodarowaniem terenu.
3. Przebudowa/remont drogi nr 127.

4. Budowa chodnika/ścieżki pieszo – rowerowej.
5. Rewitalizacja i zagospodarowanie parku wiejskiego.
6. Rozbudowa terenu rekreacyjnego wraz oświetleniem poprzez wykonanie boiska do piłki nożnej, boiska do squasha i placu zabaw.
7. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej w miejscowości z rozbudową punktów świetlnych.
8. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Szukalice

1. Budowa placu zabaw.
2. Budowa i rozbudowa systemu oczyszczania ścieków.
3. Budowa chodnika/drogi rowerowej.
4. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej w miejscowości z rozbudową punktów świetlnych.
5. Budowa systemu kanalizacji sanitarnej.
6. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Turów

1. Przebudowa/remont ul. Osiedlowej i Lipowej.
2. Rozbudowa terenu rekreacyjnego: placu zabaw, urządzeń sportowych, rekultywacja boiska sportowego.
3. Przebudowa/remont ul. Ogrodowej, Chabrowej, Bolesława Chrobrego.
4. Budowa/rozbudowa systemu oczyszczania ścieków.
5. Budowa/rozbudowa chodników/dróg rowerowych w miejscowości (ul. Lipowa, ul. Akacjowa w kierunku Mędłowa, ul. Wrocławskiej).
6. Budowa świetlicy wiejskiej.
7. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej w miejscowości z rozbudową punktów świetlnych.
8. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Węgry

1. Przebudowa ul. Ogrodniczej i Polnej wraz z oświetleniem ulicznym.
2. Rewitalizacja centrum miejscowości (placu przy pomniku Witosy).
3. Rozbudowa placu zabaw.
4. Rewitalizacja parku.
5. Budowa/rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej.
6. Remont/przebudowa drogi – dz. nr 501 (ul. Młyńska) łączącą drogę powiatową z drogą wojewódzką.
7. Przebudowa/remont boiska sportowego (dz. nr 309/1).
8. Przebudowa/remont ul. Szkolnej.
9. Budowa ciągu pieszego/rowerowego do cmentarza w ciągu drogi wojewódzkiej nr 346, przy ul. Kościuszki oraz na odcinku w kierunku Bogunowa.
10. Zagospodarowanie terenu wokół kościoła.
11. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Wilczków

1. Przebudowa/remont placu zabaw.
2. Doposażenie świetlicy wiejskiej.
3. Budowa i rozbudowa systemu oczyszczania ścieków.
4. Budowa chodnika/ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż miejscowości.
5. Przebudowa/remont dróg gminnych wraz z rozbudową systemu oświetlenia ulicznego.
6. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej w miejscowości z rozbudową punktów świetlnych.
7. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Wilkowice

1. Budowa/rozbudowa systemu oczyszczania ścieków.
2. Budowa miejsca rekreacji i sportu po przejęciu terenu.

Miejscowość: Wojkowice

1. Budowa świetlicy wiejskiej.
2. Przebudowa ul. Cichej, Szczęśliwej, Kasztanowej.
3. Budowa/rozbudowa systemu oczyszczania ścieków.
4. Budowa ciągu pieszego/drogi rowerowej z oświetleniem stanowiącej połączenie z sąsiednimi miejscowościami.
5. Budowa/rozbudowa dróg nr 206/4, 22, 76 wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
6. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej w miejscowości z rozbudową punktów świetlnych.
7. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Zagródk

1. Budowa placu zabaw i siłowni zewnętrznej, stworzenie miejsca rekreacji i spotkań.
2. Budowa chodników przy ul. Wiśniowej, Motocyklowej, Polnej, Kwiatowej oraz przy drodze do Bogusławic i drodze nr 133 wraz z uzupełnieniem punktów świetlnych.
3. Budowa drogi Zagródk – Mnichowice.
4. Budowa/rozbudowa systemu oczyszczania ścieków.
5. Budowa ścieżki rowerowej .
6. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej.
7. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Żerniki Wielkie

1. Budowa i rozbudowa systemu oczyszczania ścieków.
2. Remont infrastruktury drogowej i towarzyszącej ul. Młynarska, ul. Wrocławska, ul. Lipowa, wraz z chodnikami.
3. Budowa ścieżek pieszo – rowerowych na trasie Żórawina – Węgry. Krajków – Wilczków.
4. Modernizacja stacji uzdatniania wody.
5. Modernizacja świetlicy wiejskiej, w tym utworzenie węzła sanitarnego.
6. Budowa infrastruktury rekreacyjnej, (siłowni napowietrznej, boiska wielofunkcyjnego).
7. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

Miejscowość: Żórawina

1. Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej.
2. Rozbudowa chodnika/ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej.
3. Rozbudowa miejsca rekreacji (siłownia zewnętrzna/ streetworkout/plac zabaw).
4. Rewitalizacja zabytkowego parku.
5. Zagospodarowanie dz. nr 516 na cele społeczne, gospodarcze i rekreacyjne.
6. Budowa placu zabaw na terenie „Żórawina Osiedle”.
7. Przebudowa/remont ul. Owocowej, Poziomkowej i Brzaskwiniowej, Polnej, Osiedleńczej, Małowiejskiej, Gimnazjalnej, Słonecznej, Jagiełły, wraz z infrastrukturą oświetleniową.
8. Budowa/Przebudowa drogi nr 202/2 w kierunku parku logistycznego w Wojkowicach.
9. Rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej i dekoracyjnej w miejscowości z rozbudową punktów świetlnych.
10. Budowa kładki dla pieszych nad rzeką Żurawką pomiędzy ul. Brzaskwiniową, Agrestową i Owocową.
11. Zastosowanie OZE w budownictwie mieszkalnym i publicznym.

12. FINANSOWANIE

Niniejsza strategia określa **cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działania** gmina Żórawina w okresie 2015–2020. Przed samorządem stoi perspektywa **pozyskiwania i zabezpieczenia** odpowiednich środków finansowych na realizację zamierzonych, zaplanowanych we wskazanym czasie działań. Budżet gminy – z uwagi na stale rosnącą liczbę zadań własnych – niejednokrotnie nie wystarcza na realizację wszystkich zakładanych celów i osiągnięcie zamierzonych rezultatów. W związku z tym koniecznością staje się sięgnięcie do innych, zewnętrznych źródeł finansowania.

Podstawowe źródła finansowania kierunków działań przewidzianych w ramach *Strategii rozwoju gminy Żórawina na lata 2015- 2020* to:

- Środki własne budżetowe na realizację zadań własnych gminy Żórawina;
- Krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe:

- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej w ramach Perspektywy Finansowej na lata 2015–2020 (m.in. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności);
- środki finansowe transferowane w ramach Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego;
- inne zagraniczne środki finansowe;
- krajowe środki finansowe;
- inne źródła finansowania.
- Komercyjne instrumenty finansowe:
 - pożyczki i kredyty bankowe;
 - leasing finansowy;
 - inne.
- Fundusze innych uczestników procesu wdrażania strategii, w tym podmiotów społecznych i gospodarczych.

Jednym z najważniejszych źródeł pozyskiwania środków finansowania działań strategicznych będą środki z **funduszy unijnych** (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności). Ocenia się, że samorządy województwa dolnośląskiego oraz inne obiekty gospodarcze i organizacje pozarządowe w latach 2015–2020 będą mogły otrzymać w ramach *Regionalnego programu operacyjnego województwa dolnośląskiego na lata 2014–2020* kwotę 2 mld 19 mln 400 tys. euro. Największe środki zaplanowano na infrastrukturę komunikacyjną oraz konkurencyjność przedsiębiorstw.

13. SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Potrzeba stworzenia nowej *Strategii rozwoju gminy Żórawina na lata 2015- 2020* oparta była o wiele istotnych przesłanek. Wśród nich na pierwszy plan wysuwa się wymóg dostosowania zapisów dokumentu do nowej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz do nowej perspektywy budżetowej. Czas, który upłynął od uchwalenia poprzedniej *Strategii rozwoju gminy Żórawina na lata 2015- 2020*, charakteryzuje się zmianą sposobu prowadzenia polityki rozwoju regionalnego na szczeblu centralnym.

Najważniejsze wytyczne dotyczące polityki rozwoju pochodzą z nadrzędnych dokumentów europejskich, określających zasady Europejskiej Polityki Spójności. Ważny jest nowy sposób finansowania ze środków europejskich. Celem funduszy unijnych nie jest wyrównywanie szans, ale wzmacnianie konkurencyjności mocnych stron oraz lepsze wykorzystanie istniejących potencjałów rozwojowych. Podstawą Europejskiej Polityki Spójności jest **Strategia Europa 2020**, która została oparta na trzech priorytetach:

1. rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach,
2. promocji gospodarki zrównoważonej, konkurencyjnej, racjonalnie wykorzystującej zasoby,
3. wspieraniu gospodarki o wysokim zatrudnieniu, sprzyjającej spójności społecznej i terytorialnej.

Głównym dokumentem szczebla krajowego, wskazującym strategiczne zadania Polski w horyzoncie czasowym spójnym z dokumentami europejskimi, jest średniookresowa **Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo**. Dokument tworzy nowy model strategicznego zarządzania rozwojem państwa. Uwzględnia wytyczne głównych kierunków rozwoju Polski z długookresowej strategii rozwoju kraju **Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności**. Podstawowe priorytety *Strategii Rozwoju Kraju 2020* to:

1. sprawne i efektywne państwo,
2. konkurencyjna gospodarka,
3. spójność społeczna i terytorialna.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 stanowi odniesienie dla programów operacyjnych, tworzonych na potrzeby programowania funduszy Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

Dokumenty, które uszczegóławiają priorytety określone w *Strategii Rozwoju Kraju 2020*, to dziewięć **strategii zintegrowanych**. Przy projektowaniu lokalnej polityki rozwoju kluczowy jest dokument **Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie**. Prezentuje on wytyczne do planowania strategicznego. Najważniejsze z nich to:

1. wykorzystanie wewnętrznych potencjałów regionu;
2. tworzenie wieloletnich i zdecentralizowanych polityk rozwoju – w przeciwieństwie do dotychczasowego przyznawania dotacji na inwestycje punktowe, jednorazowe, krótkoterminowe;
3. finansowanie inwestycji wyselekcjonowanych jako tych działań, które w największym stopniu przyczyniają się do rozwoju społeczno-gospodarczego regionu;

4. wieloszczeblowe zarządzanie polityką regionalną – zaangażowanie wielu partnerów przez władze regionalne;
5. wykorzystywanie specjalizacji regionalnych i subregionalnych oraz reagowanie na specyficzne bariery rozwojowe.

Głównym dokumentem na szczeblu regionalnym, w który wpisuje się *Strategia rozwoju gminy Żórawina na lata 2015- 2020* jest *Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego*. Strategia ZIT to dokument stanowiący podstawę do wdrażania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych na terenie Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego. Strategia ZIT definiuje Wrocławski Obszar Funkcjonalny, charakteryzuje jego sytuację społeczno-gospodarczą oraz wyznacza strategię, której wdrożenie finansowane będzie ze środków Funduszy Strukturalnych. W zadaniach wykazanych do realizacji w ZIT WrOF przewiduje się:

LISTA PROJEKTÓW UJĘTYCH W ZIT WrOF – GMINA ŻÓRAWINA	
L.P.	Nazwa zadania
1	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Żórawinie
2	Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Żórawina
3	Doposażenie obiektów szkolnych.
4	Budowa ciągów pieszo-rowerowych oraz bezpiecznych przejść pieszych i rowerowych
5	Budowa parkingu (P&R i B&R) na terenie Gminy Żórawina
6	Rozwój instalacji OZE i alternatywnych źródeł ciepła w budownictwie mieszkaniowym.
7	Zwiększenie efektywności energetycznej samorządowych instytucji publicznych [Termomodernizacje budynków użyteczności publicznej (szkół, urzędu, instytucji społeczno-kulturalnych)]
8	Modernizacja obiektów melioracji – rowów, przepustów poprzez budowę, odnowienie systemów odwodnieniowych
9	Rewitalizacja i zagospodarowanie parków gminnych i obszarów zieleni

Strategia rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 roku

Strategia rozwoju gminy Żórawina na lata 2015- 2020 koresponduje z logiką interwencji *Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020*. Poniżej przedstawiona zostaje tabela dotycząca spójności z celami i kierunkami działań zidentyfikowanymi w *Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego do 2020 roku*:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻÓRAWINA NA LATA 2015- 2020	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO DO 2020 R.	
	CELE SZCZEGÓŁOWE	PRIORYTETY
Rozwój przedsiębiorczości i stabilnego rynku pracy	Cel 1. Rozwój gospodarki opartej na wiedzy.	2.1.1. Wzmocnienie węzłowej funkcji ośrodka metropolitalnego oraz regionalnych i subregionalnych ośrodków osadniczych, generujących rozwój społeczno-gospodarczy.
	Cel 3. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw zwłaszcza MŚP.	
	Cel 6. Wzrost zatrudnienia i mobilności Pracowników.	
Rozwój bezpieczeństwa socjalnego, zdrowotnego i publicznego	Cel 4. Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa.	1.2.3. Wsparcie modelu zdrowego trybu życia mieszkańców regionu. 1.1.1. Poprawa dostępności oraz podniesienie jakości udzielania świadczeń leczniczych. 1.1.2. Stworzenie regionalnego systemu ochrony zdrowia, zorientowanego na trendy demograficzno- epidemiologiczne, zgodnego ze standardami prawnymi i funkcjonalnymi. 1.1.3. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa osobistego, publicznego i zdrowotnego, w tym ratownictwa. 1.1.4. Rozwój bazy opieki długoterminowej i rehabilitacji w obszarze partnerstw i porozumień.
	Cel 7. Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia.	
Podniesienie poziomu edukacji	Cel 1. Rozwój gospodarki opartej na wiedzy.	1.1.1. Poprawa efektywności kształcenia na każdym poziomie i etapie życia. 1.1.2. Dostosowanie oferty edukacyjnej do wymagań gospodarki i rynku pracy. 1.1.3. Rozbudowa i modernizacja szkolnictwa zawodowego.
	Cel 7. Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia.	
	Cel 8. Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne..	
Poprawa dostępności komunikacyjnej	Cel 2. Zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej.	1.1.1. Poprawa dostępności transportowej regionu. 1.1.2. Poprawa jakości i standardów transportu. (drogowego, kolejowego,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻÓRAWINA NA LATA 2015-2020

	Cel 5. Zwiększenie dostępności technologii komunikacyjno-informacyjnych.	lotniczego i żeglugi śródlądowej). 1.1.3. Rozwój energooszczędnych i niskoemisyjnych form transportu. 1.1.8. Organizacja sprawnego regionalnego systemu transportu publicznego zintegrowanego z systemami subregionalnymi i lokalnymi, obejmującego wszystkie główne generatory ruchu, miasta powiatowe i atrakcje turystyczne, konkurencyjnego do indywidualnego transportu samochodowego. 1.2.4. Usprawnienie ruchu na trasie dom – praca – dom (łatwiejszy i tańszy dostęp do miejsc pracy). 1.2.7. Ograniczenie negatywnego wpływu inwestycji transportowych i energetycznych na środowisko i krajobraz.
Poprawa funkcjonalności gminy	Cel 4. Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa. Cel 7. Włączanie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia.	1.1.9. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich, zwłaszcza zwartych powierzchni o charakterze parkowym. Poprawa niezawodności i zapewnienie dywersyfikacji dostaw energii (elektrycznej, ciepłej, gazowej). 1.1.11. Wprowadzenie energooszczędnych rozwiązań (transport, budownictwo) oraz wspieranie gospodarki przyjaznej środowisku. 1.1.13. Zwiększenie (z zachowaniem racjonalnych proporcji w stosunku do posiadanych zasobów) udziału źródeł odnawialnych w produkcji energii, ze szczególnym uwzględnieniem energetycznego wykorzystania rzek poprzez uruchomienie małych elektrowni wodnych. 1.2.7. Ograniczenie negatywnego wpływu inwestycji transportowych i energetycznych na środowisko i krajobraz. 1.1.1. Zrównoważone i racjonalne gospodarcze wykorzystanie surowców naturalnych. 1.2.1. Zachowanie najcenniejszych zasobów województwa dla przyszłych pokoleń. 1.4.2. Zapewnienie obecnym i przyszłym mieszkańcom regionu dobrego

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻÓRAWINA NA LATA 2015-2020

		stanu środowiska naturalnego. 1.4.3. Przeciwdziałanie degradacji urbanistycznej miast i ograniczenia rozlewania się zabudowy.
Rozwój aktywności społeczności lokalnej	Cel 7. Włączanie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia	1.3.2. Projekty podejmowane na bazie porozumień oraz partnerstw międzysektorowych i lokalnych. 2.6.1. Wykorzystanie gospodarczego i rekreacyjnego potencjału rzek. 2.6.2. Ochrona i udostępnianie walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz kulturowych. 2.6.3. Wzmocnienie wizerunku regionu zarówno na terenie kraju, jak i Europy, jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku, otwartego na świat, o nieprzeciętnych walorach przyrodniczych, kulturowych i uzdrowiskowych. 2.6.4. Udostępnianie obiektów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. 2.6.5. Wewnątrzregionalna promocja turystyki w oparciu o system edukacji. 1.2.2. Stworzenie warunków do budowy lokalnych produktów turystycznych. 1.4.8. Utworzenie nowych tras turystycznych w oparciu o inwentaryzację krajoznawczą. 4.4.13. Wspieranie inwestycji niezbędnych do uprawiania turystyki kwalifikowanej, m.in. narciarskiej, górskiej, rowerowej, pieszej, konnej i wodnej przy poszanowaniu wymogów ochrony przyrody. 4.4.16. Podniesienie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej rzek, przede wszystkim Odry, oraz zbiorników i cieków wodnych poprzez zagospodarowanie nabrzeży, budowę przystani, marin i rozbudowę turystycznej floty odrzańskiej. 6.1.10. Stworzenie warunków i wzbogacenie oferty uczestnictwa w kulturze. 6.1.11. Kształtowanie kompetencji do udziału w życiu artystycznym.

14. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII GMINY ŻÓRAWINA NA LATA 2015- 2020

Podstawą skutecznego wdrażania założeń strategii rozwoju jest system informacji o zjawiskach i procesach społeczno-gospodarczych zachodzących na obejmowanym przez nią terenie. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w strategii celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Głównymi obszarami monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii są zatem wyznaczone cele jej realizacji oraz przypisane im wskaźniki, a dalej zadania. Istotą prowadzenia monitoringu tychże obszarów jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrealizowane. Jest nią również modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładane cele w przyszłości. Dlatego też kluczowym elementem monitorowania, ewaluacji i aktualizacji jest wypracowanie takich technik zbierania informacji, które będą jak najbardziej miarodajnie odzwierciedlały efekty prowadzonych działań.

Zatem **monitoring, ewaluacja i aktualizacja** będzie skutecznym systemem wdrażania założeń strategicznych tylko wówczas, gdy będzie kierował się następującymi zasadami:

- a) **zasada wiarygodności** – informacja musi być wiarygodna i musi opierać się na niepodważalnych danych; niedokładne dane w systemie monitorowania oznaczają powstanie ryzyka podjęcia niewłaściwych działań korygujących;
- b) **zasada aktualności** – informacje powinny być gromadzone, przekazywane i oceniane w sposób ciągły, który umożliwia podjęcie na czas działań korygujących oraz stosownych korekt w momencie aktualizacji strategii;
- c) **zasada obiektywności** – monitorowanie prowadzone w oparciu o analizę wskaźników porównawczych daje możliwość prowadzenia obiektywnej oceny niezakłóconej subiektywnością wynikającą z przywiązania do własnych pomysłów i dążeń;
- d) **zasada koncentracji na punktach strategicznych** – monitorowanie powinno skupiać się przede wszystkim na tych obszarach życia społeczno-gospodarczego, w których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia największych odchyłeń, mogących wywoływać zahamowania w realizacji założeń strategii lub ich zatrzymanie;
- e) **zasada realizmu** – monitorowanie musi być zgodne z realiami realizowanych zadań; dana jednostka wdrażając strategię powinna dostrzegać przede wszystkim te elementy procesu, które świadczą o wydajności i jakości dostarczanych produktów;
- f) **zasada koordynacji informacji** – monitorowanie musi być prowadzone w taki sposób, aby było skoordynowane z tokiem prowadzonych prac i jednocześnie nie wpływało na ich

zahamowanie oraz nie przeszkadzało w realizacji podejmowanych działań; informacje płynące

z prowadzonego monitoringu powinny docierać do wszystkich zainteresowanych tak, aby umożliwić im właściwe podejmowanie decyzji mających znaczenie strategiczne;

- g) **zasada elastyczności** – proces monitorowania musi być bardzo elastyczny i zapewniający szybkie reagowanie na zachodzące zmiany; także w przypadku zmian oraz korekt należy modyfikować system oceny w sposób dostosowany do zmieniających się oczekiwań w przyszłości.

Proces weryfikacji stopnia osiągnięcia założeń, uwzględnionych w niniejszej strategii, będzie odbywał się na podstawie **wewnętrznej** procedury monitoringu, ewaluacji i aktualizacji *Strategii rozwoju gminy Żórawina na lata 2015- 2020*, opracowanej przez Gminę Żórawina w postaci wypracowanych **kart celów**.

15. ZAKOŃCZENIE

Strategia rozwoju gminy Żórawina na lata 2015- 2020 jest długoplanowym dokumentem (przyjętym na okres siedmiu lat), który określa **najważniejsze priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego** do realizacji na obszarze jednostki w okresie 2015–2020. Dokument ten stanowi także odpowiedź na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju lokalnego w oparciu o strategię, jak również skuteczną próbę dostosowania się do standardów europejskich i krajowych, które od czasu przyjęcia dotychczasowej *Strategii rozwoju gminy Żórawina na lata 2015- 2020* uległy diametralnej zmianie.

Nowo zaprojektowana strategia rozwoju prezentuje zatem określoną propozycję dla gminy w postaci celów strategicznych i operacyjnych oraz głównych kierunków działania realizowanych na rzecz tworzenia jak najlepszych warunków dla trwałego rozwoju gospodarczego oraz wydatnego wzrostu poziomu życia mieszkańców, zgodnie z wymogami ochrony środowiska przyrodniczego w okresie 2015–2020. W ramach dokumentu opracowano otwarty katalog kierunków działania, do których zmierzać powinna gmina we wskazanym okresie czasu. Nie zamyka to oczywiście drogi do wypracowania i realizowania innych kierunków działań i rozwiązań. Niemniej jednak podstawą zmian, korekt i modyfikacji powinny być wyłącznie względy merytoryczne, wynikające ze zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych (szans i zagrożeń rozwojowych, tkwiących w otoczeniu gminy – prawnych, finansowych, społecznych, gospodarczych, międzynarodowych) oraz wewnętrznych (silnych i słabych stron) rozwoju gminy.

Strategia, oprócz swojego zasadniczego celu, jakim jest planowanie rozwoju, jest również doskonałą płaszczyzną integrującą władze i społeczność gminy wokół jej najważniejszych problemów i szans rozwojowych, które niesie współczesny świat. Dokument ten nie ogranicza się jednak w swych zapisach wyłącznie do zadań realizowanych bezpośrednio przez władze samorządowe, proponując równolegle partycypację w wyznaczonych w strategii kierunkach działania, innym podmiotom funkcjonującym w granicach gminy, celem rozwijania sieci powiązań publiczno-prywatnych na rzecz wdrażania wspólnej polityki rozwoju lokalnego. Tak realizowana kooperacja stanowi jeden z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej, zwłaszcza w kontekście nadchodzącego okresu programowania 2014–2020, gdzie nacisk położony jest na realizowanie wspólnej polityki rozwoju lokalnego w kontekście terytorialnym, mającej na celu współpracę samorządów na rzecz maksymalnego wykorzystania wspólnych atutów i rozwiązywania problemów poszczególnych obszarów danego województwa.

SPIS MAP

Mapa 1. Położenie gminy Żórawina na tle powiatu wrocławskiego i województwa dolnośląskiego	5
Mapa 2. Kompleksy rolniczej przydatności gleb na terenie gminy Żórawina	10
Mapa 3. Wody powierzchniowe i podziemne na terenie gminy Żórawina	11
Mapa 4. Sieć komunikacyjna na terenie gminy Żórawina	42

SPIS TABEL

Tabela 1. Powierzchnia geodezyjna (stan na rok 2013)	4
Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów w gminie Żórawina (stan na rok 2014)	7
Tabela 3. Struktura własności gruntów w gminie Żórawina (stan na rok 2014)	7
Tabela 5. Kompleksy rolniczej przydatności gleb na terenie gminy Żórawina	9
Tabela 6. Ocena stanu środowiska gminy Żórawina (stan na rok 2013)	13
Tabela 7. Porównanie gminy Żórawina z pow. wrocławskim, woj. dolnośląskim i Polską	15
Tabela 8. Przyrost naturalny dla gminy Żórawina w latach 2009-2013	16
Tabela 9. Migracje wewnętrzne i zewnętrzne dla gminy Żórawina w latach 2009-2013	18
Tabela 10. Struktura ludności gminy Żórawina wg ekonomicznych grup wieku w latach 2009-2013	19
Tabela 11. Charakterystyka przedszkola, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i punktów przedszkolnych w gminie Żórawina (stan na rok 2013)	20
Tabela 12. Charakterystyka szkół podstawowych w gminie Żórawina (stan na rok 2013)	21
Tabela 13. Wyniki sprawdzianu po szóstej klasie szkoły podstawowej (stan na rok 2014)	21
Tabela 14. Charakterystyka Gimnazjum w Żórawinie (stan na rok 2013)	22
Tabela 15. Wyniki egzaminu gimnazjalisty (stan na rok 2014)	22
Tabela 16. Imprezy organizowane na terenie gminy Żórawina w 2013 roku	23
Tabela 17. Wskaźniki biblioteczne (stan na rok 2013)	24
Tabela 18. Zabytki w gminie Żórawina wpisane do rejestru zabytków (stan na rok 2013)	25
Tabela 19. Wyposażenie OSP na terenie gminy Żórawina	28
Tabela 20. Charakterystyka przychodni na terenie gminy Żórawina (stan na rok 2013)	30
Tabela 21. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Żórawina 2010-2012	31
Tabela 22. Korzystający ze świadczeń rodzinnych w gminie Żórawina w latach 2010-2012	31
Tabela 23. Wskaźniki dot. organizacji pozarządowych (stan na rok 2013)	33
Tabela 24. Liczba podmiotów gospodarki narodowej na terenie gminy Żórawina 2009-2013	34
Tabela 25. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Żórawina według wielkości	35
Tabela 26. Liczba pracujących na terenie gminy Żórawina (stan na rok 2013)	38
Tabela 27. Liczba bezrobotnych w gminie Żórawina, pow. wrocławskim, woj. dolnośląskim i Polsce	38
Tabela 28. Charakterystyka osób bezrobotnych w gminie Żórawina (stan na rok 2013)	39
Tabela 29. Długość dróg na terenie gminy Żórawina	41
Tabela 30. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna na terenie gminy Żórawina (stan na rok 2013)	43
Tabela 31. Charakterystyka gospodarki odpadami w gminie Żórawina (stan na rok 2013)	45
Tabela 32. Analiza wskaźnikowa obszaru przestrzeń, infrastruktura, środowisko	47
Tabela 33. Analiza wskaźnikowa obszaru kapitał ludzki	48
Tabela 34. Analiza wskaźnikowa obszaru przedsiębiorczość i kooperacja	49
Tabela 35. Analiza SWOT gminy Żórawina	50

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności gminy Żórawina w latach 2009-2013	16
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności dla gminy Żórawina, pow. wrocławskiego, woj. dolnośląskiego i Polski w latach 2009–2013	17
Wykres 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2009–2013	18
Wykres 4. Struktura gospodarstw rolnych w gminie Żórawina (stan na rok 2010)	36
Wykres 5. Bezrobotni wg płci w gminie Żórawina w latach 2009–2013	39